

SEANCES DU MERCREDI 23 DECEMBRE 1992
VERGADERINGEN VAN WOENSDAG 23 DECEMBER 1992ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

MATIN

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 973.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi fixant pour l'année 1993 le contingent de l'armée.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Pécriaux, rapporteur, de Donnée, M. Delcroix, ministre de la Défense nationale, p. 973.

Discussion et vote des articles, p. 974.

Projet de loi portant des dispositions fiscales, financières et diverses.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Didden, rapporteur, Hatry, De Grauwe, Deprez, Garcia, Daerden, Mme Cahay-André, MM. Schiltz, Tavernier, Verreycken, p. 974.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

CONGE:

Page 989.

MESSAGES:

Page 989.

Chambre des représentants.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1992-1993
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1992-1993

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 973.

ONTWERPEN VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet tot vaststelling van de legersterkte voor het jaar 1993.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Pécriaux, rapporteur, de Donnée, de heer Delcroix, minister van Landsverdediging, blz. 973.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 974.

Ontwerp van wet houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Didden, rapporteur, Hatry, De Grauwe, Deprez, Garcia, Daerden, mevrouw Cahay-André, de heren Schiltz, Tavernier, Verreycken, blz. 974.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 989.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 989.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Pages 989 et 1073.

M. Scharff. — Proposition de loi portant création de l'institution de médiateur.

M. de Donnée. — Proposition de loi instituant un dispositif d'indemnisation en faveur des personnes contaminées par le virus d'immunodéficience humaine à la suite de l'administration de produits sanguins.

MM. Arts et Hermans. — Proposition de loi complétant la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, quant aux soins obligatoires en cas de toxicomanie.

M. Lallemand et consorts. — Proposition de loi tendant à réprimer la contestation, la remise en cause et la négation ou l'apologie des crimes contre l'humanité et des crimes de guerre.

MM. Bouchat et Cardoen. — Proposition de loi modifiant la loi du 15 mars 1954 relative aux pensions de dédommagement des victimes civiles de guerre 1940-1945 et de leurs ayants droit et modifiant la loi du 1er juillet 1969 fixant le droit des invalides et des orphelins de guerre au bénéfice des soins de santé aux frais de l'Etat.

M. Lenfant. — Proposition de loi instaurant une taxe-santé sur le tabac.

Mme Harnie. — Proposition de loi modifiant la loi du 28 juin 1984 relative à certains aspects de la condition des étrangers et instituant le Code de nationalité belge.

M. Seeuws et consorts. — Proposition de loi abrogeant le précompte immobilier pour la communauté non confessionnelle.

POURSUITES A CHARGE D'UN MEMBRE DU SENAT:

Page 990.

PROJETS DE LOI ET PROPOSITION DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions fiscales, financières et diverses.

Discussion générale (Reprise). — *Orateurs:* M. de Donnée, Mme Gijsbrechts-Horckmans, M. van Weddingen, M. Maystadt, ministre des Finances, MM. Hatry, De Grauwe, p. 990 et p. 1008.

Discussion et vote d'articles, p. 1014.

A l'article 5: *Orateurs:* M. Hatry, M. Maystadt, ministre des Finances, p. 1014.

A l'article 9: *Orateurs:* MM. van Weddingen, De Grauwe, Tavernier, p. 1016.

A l'article 10: *Orateurs:* MM. De Grauwe, Hatry, p. 1016.

A l'article 24: *Orateur:* M. van Weddingen, p. 1019.

A l'article 30: *Orateur:* M. Hatry, p. 1021.

A l'article 39: *Orateur:* M. van Weddingen, p. 1023.

A l'article 49: *Orateurs:* M. Hatry, M. Maystadt, ministre des Finances, p. 1025.

A l'article 60: *Orateur:* M. Hatry, p. 1028.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijden 989 en 1073.

De heer Scharff. — Voorstel van wet tot instelling van het ambt van ombudsman.

De heer de Donnée. — Voorstel van wet tot invoering van een regeling voor de vergoeding van personen die met het aids-virus zijn besmet ten gevolge van de toediening van bloedprodukten.

De heren Arts en Hermans. — Voorstel van wet houdende aanvulling van de wet van 29 juni 1964 betreffende opschorting, uitstel en probatie, inzake de verplichte verzorging bij verslaving aan verdovende middelen.

De heer Lallemand c.s. — Voorstel van wet houdende bestrafing van het betwisten, het in twijfel trekken en het ontkennen of het verdedigen van de misdaden tegen de menselijkheid en de oorlogsmisdaden.

De heren Bouchat en Cardoen. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 15 maart 1954 betreffende de herstellpensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbenden en tot wijziging van de wet van 1 juli 1969 tot vaststelling van het recht van de oorlogsinvaliden en oorlogswezen op geneeskundige verzorging op kosten van de Staat.

De heer Lenfant. — Voorstel van wet houdende invoering van een gezondheidsbelasting op tabak.

Mevrouw Harnie. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 28 juni 1984 betreffende sommige aspecten van de toestand van de vreemdelingen en houdende invoering van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

De heer Seeuws c.s. — Voorstel van wet tot opheffing van de onroerende voorheffing voor de niet-confessionele gemeenschap.

VERVOLGINGEN TEN LASTE VAN EEN LID VAN DE SENAAT:

Bladzijde 990.

ONTWERPEN VAN WET EN VOORSTEL VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen.

Algemene beraadslaging (Hervatting). — *Sprekers:* de heer de Donnée, mevrouw Gijsbrechts-Horckmans, de heer van Weddingen, de heer Maystadt, minister van Financiën, de heren Hatry, De Grauwe, blz. 990 en blz. 1008.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1014.

Bij artikel 5: *Sprekers:* de heer Hatry, de heer Maystadt, minister van Financiën, blz. 1014.

Bij artikel 9: *Sprekers:* de heren van Weddingen, De Grauwe, Tavernier, blz. 1016.

Bij artikel 10: *Sprekers:* de heren De Grauwe, Hatry, blz. 1016.

Bij artikel 24: *Spreker:* de heer van Weddingen, blz. 1019.

Bij artikel 30: *Spreker:* de heer Hatry, blz. 1021.

Bij artikel 39: *Spreker:* de heer van Weddingen, blz. 1023.

Bij artikel 49: *Sprekers:* de heer Hatry, de heer Maystadt, minister van Financiën, blz. 1025.

Bij artikel 60: *Spreker:* de heer Hatry, blz. 1028.

A l'article 62: *Orateur*: M. van Weddingen, p. 1029.

Aux articles 64 et 66: *Orateurs*: M. Hatry, M. Maystadt, ministre des Finances, p. 1030.

A l'article 67: *Orateur*: M. Hatry, p. 1031.

A l'article 69: *Orateur*: M. van Weddingen, p. 1032.

A l'article 71: *Orateur*: M. Hatry, p. 1033.

A l'article 73: *Orateur*: M. van Weddingen, p. 1033.

A l'article 86: *Orateurs*: MM. van Weddingen, Hatry, p. 1035.

A l'article 107: *Orateur*: M. Hatry, p. 1045.

Projet de loi modifiant les lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962.

Projet de loi modifiant les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980 (*Doc. n° 585-1*).

Projet de loi modifiant les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980 (*Doc. n° 593-1*).

Proposition de loi visant à harmoniser et à réduire la durée du service civil des objecteurs de conscience et à abroger la contribution des organismes de droit privé auprès desquels sont affectés des objecteurs de conscience.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Mouton, rapporteur, Vermeiren, Pécriaux, Van Hooland, Daras, Desmedt, Kuipers, M. Tobback, ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1052.

Discussion et vote d'articles, p. 1058.

PRESENTATION DE CANDIDATS A LA COUR DE CASSATION:

Pages 993 et 1060.

Résultat du scrutin p. 1007 et p. 1070.

PRESENTATION DE CANDIDATS A LA COUR D'ARBITRAGE:

Page 993.

Résultat du scrutin, p. 1007.

PROJETS DE LOI (Votes réservés):

Projet de loi modifiant les articles 36, 4°, et 37, et abrogeant l'article 37bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et y insérant un article 43bis, p. 994.

Projet de loi contenant un programme d'urgence pour une société plus solidaire, p. 994.

Projet de loi portant des dispositions fiscales, financières et diverses, p. 1060.

Projet de loi modifiant les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980 (*Doc. n° 585-1*), p. 1069.

PROPOSITION DE LOI ET PROJETS DE LOI (Votes):

Proposition de loi modifiant les articles 1259 et 1260 du Code judiciaire, en ce qui concerne l'intervention du ministère public, p. 998.

Bij artikel 62: *Spreker*: de heer van Weddingen, blz. 1029.

Bij de artikelen 64 en 66: *Sprekers*: de heer Hatry, de heer Maystadt, minister van Financiën, blz. 1030.

Bij artikel 67: *Spreker*: de heer Hatry, blz. 1031.

Bij artikel 69: *Spreker*: de heer van Weddingen, blz. 1032.

Bij artikel 71: *Spreker*: de heer Hatry, blz. 1033.

Bij artikel 73: *Spreker*: de heer van Weddingen, blz. 1033.

Bij artikel 86: *Sprekers*: de heren van Weddingen, Hatry, blz. 1035.

Bij artikel 107: *Spreker*: de heer Hatry, blz. 1045.

Ontwerp van wet tot wijziging van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980 (*Gedr. St. nr. 585-1*).

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980 (*Gedr. St. nr. 593-1*).

Voorstel van wet strekkende tot harmonisering en vermindering van de duur van de burgerdienst van de gewetensbezwaarden en tot afschaffing van de bijdrage van de privaatrechtelijke instellingen waarbij die gewetensbezwaarden werkzaam zijn.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Mouton, rapporteur, Vermeiren, Pécriaux, Van Hooland, Daras, Desmedt, Kuipers, de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken, blz. 1052.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1058.

VOORDRACHT VAN KANDIDATEN VOOR HET HOF VAN CASSATIE:

Bladzijden 993 en 1060.

Uitslag van de geheime stemming, blz. 1007 en blz. 1070.

VOORDRACHT VAN KANDIDATEN VOOR HET ARBITRAGEHOF:

Bladzijde 993.

Uitslag van de geheime stemming, blz. 1007.

ONTWERPEN VAN WET (Aangehouden stemmingen):

Ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 36, 4°, en 37, en tot opheffing van artikel 37bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en tot invoering van een artikel 43bis in dezelfde wet, blz. 994.

Ontwerp van wet houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving, blz. 994.

Ontwerp van wet houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen, blz. 1060.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980 (*Gedr. St. nr. 585-1*), blz. 1069.

VOORSTEL VAN WET EN ONTWERPEN VAN WET (Stemmingen):

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1259 en 1260 van het Gerechtelijk Wetboek, wat de tussenkomst van het openbaar ministerie betreft, blz. 998.

Projet de loi relatif aux traitements des titulaires de certaines fonctions publiques et des ministres des cultes, p. 999.

Projet de loi modifiant les articles 36, 4°, et 37, et abrogeant l'article 37bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et y insérant un article 43bis, p. 999.

Justification de vote: *Orateur*: M. Arts, p. 1000.

Projet de loi contenant un programme d'urgence pour une société plus solidaire, p. 1000.

Explications de votes: *Orateurs*: Mme Herzet, MM. Snappe, Anthuenis, Kuijpers, Verreycken, p. 1000.

Projet de loi concernant un droit d'action en matière de protection de l'environnement, p. 1001.

Justifications de votes: *Orateurs*: MM. Vaes, Dierickx, p. 1002.

Projet de loi modifiant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, p. 1002.

Explications de votes: *Orateurs*: MM. Hatry, De Grauwe, p. 1002.

Projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1991 — section 18 — Finances, p. 1003.

Projet de loi relatif à la création d'un Fonds budgétaire pour la production et la protection des végétaux et des produits végétaux, p. 1004.

Projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1991 — section 13 — ministère de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 1004.

Explication de vote: *Orateur*: M. De Croo, p. 1004.

Projet de loi fixant pour l'année 1993 le contingent de l'armée, p. 1005.

Explications de votes: *Orateurs*: MM. de Donnée, Vermeiren, p. 1005.

Projet de loi portant des dispositions fiscales, financières et diverses, p. 1070.

Explications de votes: *Orateurs*: MM. De Grauwe, Tavernier, Hatry, p. 1070.

Projet de loi modifiant les lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, p. 1071.

Explication de vote: *Orateur*: M. de Donnée, p. 1071.

Projet de loi modifiant les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980 (*Doc. n° 585-1*), p. 1072.

Projet de loi modifiant les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980 (*Doc. n° 593-1*), p. 1072.

MOTIONS (Votes):

Vote sur la motion déposée en conclusion des interpellations de Mme Mayence-Goossens, de M. Péciaux et de M. Benker au Premier ministre, développées le 22 décembre 1992, p. 1005.

Vote sur les motions de conformité des budgets administratifs avec le budget général des Dépenses, p. 1006.

VŒUX DE M. LE PRÉSIDENT:

Orateurs: M. Lallemand, p. 1072.

Ontwerp van wet betreffende de wedden van de titularissen van sommige openbare ambten en van de bedienaars van de erediensten, blz. 999.

Ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 36, 4°, en 37, en tot opheffing van artikel 37bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en tot invoeging van een artikel 43bis in dezelfde wet, blz. 999.

Stemverklaring: *Spreker*: de heer Arts, blz. 1000.

Ontwerp van wet houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving, blz. 1000.

Stemverklaringen: *Sprekers*: mevrouw Herzet, de heren Snappe, Anthuenis, Kuijpers, Verreycken, blz. 1000.

Ontwerp van wet betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, blz. 1001.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren Vaes, Dierickx, blz. 1002.

Ontwerp van wet tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en het Wetboek der registratie, hypotheek- en griffierechten, blz. 1002.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren Hatry, De Grauwe, blz. 1002.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1991 — sectie 18 — Financien, blz. 1003.

Ontwerp van wet betreffende de oprichting van een Begrotingsfonds voor de produktie en de bescherming van planten en plantaardige produkten, blz. 1004.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1991 — sectie 13 — ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, blz. 1004.

Stemverklaring: *Spreker*: de heer De Croo, blz. 1004.

Ontwerp van wet tot vaststelling van de legersterkte voor het jaar 1993, blz. 1005.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren de Donnée, Vermeiren, blz. 1005.

Ontwerp van wet houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen, blz. 1070.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren De Grauwe, Tavernier, Hatry, blz. 1070.

Ontwerp van wet tot wijziging van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962, blz. 1071.

Stemverklaring: *Spreker*: de heer de Donnée, blz. 1071.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980 (*Gedr. St. nr. 585-1*), blz. 1072.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980 (*Gedr. St. nr. 593-1*), blz. 1072.

MOTIES (Stemmingen):

Stemming over de motie ingediend tot besluit van de op 22 december 1992 gehouden interpellaties van mevrouw Mayence-Goossens, van de heer Péciaux en van de heer Benker tot de Eerste minister, blz. 1005.

Stemming over de moties betreffende de overeenstemming van de administratieve begrotingen met de Algemene Uitgavenbegroting, blz. 1006.

WENSEN VAN DE VOORZITTER:

Spreker: de heer Lallemand, blz. 1072.

PROPOSITION DE LOI (Dépôt):

Page 1073.

M. Vaes. — Proposition de loi modifiant la loi du 20 février 1991 concernant des règles particulières aux baux relatifs à la résidence principale du preneur.

INTERPELLATION (Demande):

Page 1073.

M. de Donnée au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « la grande pagaille qui règne autour de la gestion et de l'agrandissement de l'aéroport de Bruxelles-National ».

VOORSTEL VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1073.

De heer Vaes. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 20 februari 1991 houdende regels betreffende de huur-overeenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder in het bijzonder.

INTERPELLATIE (Verzoek):

Bladzijde 1073.

De heer de Donnée tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de herrie die is ontstaan rond het beheer en de uitbreiding van de luchthaven van Brussel-Nationaal ».

N. 33

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 10 h 5 m.

CONGES — VERLOF

MM. Foret et Monfils, à l'étranger, demandent un congé.
Verlof vragen: de heren Foret en Monfils, in het buitenland.
— Ces congés sont accordés.
Dit verlof wordt toegestaan.

M. Lahaye, pour raison de santé, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Lahaye, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

PROJET DE LOI FIXANT POUR L'ANNEE 1993 LE CONTINGENT DE L'ARMÉE

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET TOT VASTSTELLING VAN DE LEGERSTERKTE VOOR HET JAAR 1993

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi fixant pour l'année 1993 le contingent de l'armée.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot vaststelling van de legersterkte voor het jaar 1993.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est à M. Péciaux pour un rapport oral.

M. Péciaux, rapporteur. — Monsieur le Président, en sa séance du jeudi 10 décembre dernier, la commission de la Défense a examiné le projet de loi fixant pour l'année 1993 le contingent de l'armée, conformément à l'article 119 de la Constitution.

Le contingent exprime le nombre maximum de militaires qui peuvent être simultanément présents sous les armes un même jour de l'année 1993. Ce nombre est de 77 000 militaires, dont 48 500 du cadre actif, 27 200 miliciens et 2 000 rappelés sous les armes.

La commission de la Défense n'a formulé aucune remarque quant au projet de loi qui a été adopté à l'unanimité.

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, mon groupe votera contre le projet de loi, non que nous voulions empêcher l'armée de fonctionner, mais parce que nous tenons à protester contre la pagaille qui règne actuellement au sein des rangs de la majorité en ce qui concerne le plan de restructuration des forces armées.

Nous constatons en effet que les quatre partis de la majorité tiennent actuellement des langages extrêmement différents. Le ministre CVP Delcroix voudrait une armée de 47 500 hommes, personnel civil y compris; le PSC souhaite, quant à lui, voir ce nombre ramené à 35 000 hommes; le PS estime que le plan de restructuration des forces armées pose plus de problèmes qu'il n'en résout; enfin, avant-hier, lors de la réunion de la commission mixte Chambre-Sénat concernant le plan de M. Delcroix, M. Colla, pour le SP, a déclaré qu'il fallait aller au-delà de ce plan et rapatrier nos troupes d'Allemagne. Cette mesure se répercuterait inévitablement sur la présence, pourtant indispensable, des forces américaines en Europe. Or, nous ne sommes pas à même de mener des actions militaires en dehors de notre territoire sans l'appui logistique des Américains. On a pu le constater récemment en Somalie, et cela risque de se produire à brève échéance en Bosnie-Herzégovine, lorsque la décision aura enfin été prise d'intervenir résolument dans ce pays meurtri, victime d'un véritable holocauste.

Par ailleurs, les différents partis de la majorité — le CVP excepté — font également preuve d'un réel manque de loyauté à l'égard du ministre Delcroix. Nous tenons à dénoncer clairement cet état de choses.

Nous voterons également contre le projet qui nous est soumis pour protester contre le double langage de M. Delcroix et du Gouvernement qui laissent croire à l'opinion publique qu'ils vont garantir à l'armée un budget en francs courants de 99 milliards pendant les quatre ou cinq prochaines années, alors que, par ailleurs, comme l'a précisé le général Charlier avant-hier lors de la réunion de la commission mixte, le budget n'atteindra, en 1993, que 94,7 milliards, 96,1 milliards si l'on tient compte de la provision couvrant les augmentations barémiques applicables au personnel de l'armée comme à celui des autres départements ministériels.

Nous sommes donc extrêmement inquiets à l'égard des mesures prises concernant l'armée. En ce qui concerne la suppression du service militaire et l'armée de métier, nous sommes d'accord avec le Gouvernement. Cependant, nous ne pouvons accepter que ces mesures soient appliquées dans la précipitation et que les délais

accordés à l'armée soient tellement courts que celle-ci soit incapable de se restructurer dans de bonnes conditions. Nous estimons que nous nous dirigeons vers cinq années de pagaille en matière de défense nationale.

Nous ne pouvons non plus accepter le véritable enterrement de première classe de la force terrestre que représente la stratégie actuelle du Gouvernement. Cette force est condamnée par un tel plan, mais elle le serait encore davantage, monsieur le ministre des Finances, si le plan du PSC devait être appliqué. En effet, en passant de 47 500 à 35 000 hommes, c'est la force terrestre que vous tueriez. Le plan du PSC est inspiré par des gens qui voient davantage les intérêts de la force aérienne et de la force navale ou par ceux qui, comme M. de Seny dernièrement dans cette assemblée, veulent préserver les intérêts de certains lobbies industriels. Sur ce point, je sais que le ministre a l'intention de leur tenir tête, et je l'approuve totalement. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Péciaux.

M. Péciaux. — Monsieur le Président, j'interviens à présent en qualité de représentant du groupe PS. Je voudrais rassurer M. de Donnée. Selon lui, en effet, le PS ne partage pas certaines positions défendues quant à ce plan. Mes collègues ici présents, dont les membres de la commission de la Défense, peuvent attester avec moi que le PS, en toute logique, dans un esprit d'analyse et de réflexion qui a été le sien depuis le début, est tout à fait solidaire de la position du Gouvernement. Le PS n'est certainement pas d'accord avec les propos de M. de Donnée selon lesquels la pagaille politique règne. Nous participons d'une manière constructive à l'élaboration et à l'évolution du dossier. Une certaine nuance doit donc être apportée en toute logique, et avec sérénité.

M. de Donnée. — A mes yeux, monsieur Péciaux, vous agissez, en quelque sorte, comme un chien de garde le ferait, et je pense que vous avez raison. Je constate simplement que vous n'êtes pas tout à fait sur la même longueur d'ondes que M. Delcroix. Je ne critique donc pas nécessairement la position du PS qui insiste pour que les 99 milliards du budget soient maintenus.

M. Péciaux. — Je n'agis pas ici en tant que chien de garde, mais en tant que parlementaire. Mes collègues et moi-même sommes attentifs à l'évolution d'un dossier largement débattu dans nos instances parlementaires. Cette méthode de travail assure la qualité de notre parlementarisme et permet à chacun d'apporter sa participation. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Delcroix.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil in de eerste plaats de heer Péciaux danken, niet alleen voor de manier waarop hij de positie van zijn partij heeft verwoord, maar ook voor de wijze waarop hij de commissie voor de Defensie voorziet en daar de discussie leidt. Dat kunnen wij toch niet ontkennen, mijnheer de Donnée.

De heer de Donnée. — Ik ben het er helemaal mee eens dat de heer Péciaux dat uitstekend doet.

De heer Delcroix, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de Donnée, u zegt dat de partijen op een verschillende golflengte zitten, maar eigenlijk moet ons dat niet verwonderen. U zult zich herinneren dat wij begin juli in de Regering een aantal beslissingen hebben genomen en hebben afgesproken dat er in verschillende fora discussies zouden plaatsvinden over de hervorming van het leger. Die discussies vonden onder meer ook plaats in de commissies voor de Defensie van Kamer en Senaat, die soms samen vergaderen.

Ik vind het nogal logisch dat tijdens de discussie de verschillende partijen hun eigen accent leggen. Dat is dan ook gebeurd, zowel bij de meerderheid als bij de oppositie. Mijnheer de Donnée, ik moet overigens vaststellen dat wij voor een aantal punten op dezelfde golflengte zitten.

Ik heb wel problemen met het plan van uw partij uitgebracht op 5 juli — gisteren hebben wij daarover nog een discussie gehad met de heer De Decker, de defensiespecialist van uw partij in de

Kamer — en dat het budget beperkt tot 80 miljard, wat, als het in lopende franken is uitgedrukt, zal neerkomen op 90 miljard in 1995.

Mijnheer de Donnée, het plan van de Regering is gespreid over vijf jaar, terwijl het plan waarvan u de architect bent maar over drie jaar loopt. Hoe kunt u de Regering dan nog verwijten van te snel te gaan en er een « pagaille » van te maken? Als uw plan tegen 1995 moet zijn uitgevoerd met een budget dat 10 miljard minder bedraagt dan dit van de Regering, zullen de wedden in het leger met 10 pct. of meer moeten worden teruggeschroefd. Dat is in tegenspraak met het discours dat ook u altijd hebt gehouden.

Bij de opmaak van onze plannen in de volgende weken zullen wij rekening houden met de besprekingen binnen de generale staf, met de aanbevelingen van de NAVO en in belangrijke mate ook met de accenten die de commissie voor de Defensie heeft gelegd, waarmee ik nu een goede samenwerking heb gehad. Ook de bekommernissen van de oppositie en van u, mijnheer de Donnée, zullen zeker worden bestudeerd. (*Applaus.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. De legersterkte voor het jaar 1993 wordt vastgesteld op ten hoogste 77 700 militairen.

Article 1er. Le contingent de l'armée pour l'année 1993 est fixé à 77 700 militaires au maximum.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Tot de in 1993 op te roepen dienstplichtigen behoren:

1° De dienstplichtigen van de klasse 1993;

2° De dienstplichtigen die behoren tot het contingent van een vroegere klasse dan 1993 en die, hoewel zij verder deel uitmaken van het contingent van hun klasse, nog niet werden opgeroepen om hun werkelijke diensttermijn te vervullen.

Art. 2. Les miliciens à appeler en 1993 comprennent:

1° Les miliciens de la classe 1993;

2° Les miliciens qui font partie d'un contingent à lever d'une classe antérieure à celle de 1993 et qui, tout en continuant à faire partie du contingent à lever de leur classe, n'ont pas encore été appelés pour accomplir leur terme de service actif.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Deze wet treedt in werking op 1 januari 1993.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 1993.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE FISCALE, FINANCIELE EN DIVERSE BEPALINGEN

Algemene beraadslaging

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS FISCALES, FINANCIERES ET DIVERSES

Discussion générale

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant des dispositions fiscales, financières et diverses.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Didden, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, op de eerste plaats wil ik de diensten van de Senaat en de drukker bedanken voor het extra werk dat zij hebben gepresteerd ten aanzien van dit ontwerp van wet.

Het ontwerp heeft tot doel de uitvoering mogelijk te maken van de begroting 1993 en op deze wijze ook bij te dragen tot de vermindering van het overheidstekort tot 3 pct. van het BNP tegen einde 1996. Dit gebeurt op de eerste plaats door de ontvangsten gelijke tred te laten houden met de groei van het BNP. Het middel om dit te verwezenlijken is het nemen van fiscale maatregelen, onder meer inzake het lange-termijnsparen, de vennootschapsbelasting en de bestrijding van belastingfraude en belastingontwijking.

Dit ontwerp draagt de titel « Ontwerp van wet houdende fiscale, financiële en diverse bepalingen ». De toevoeging « diverse bepalingen » mag echter niet de indruk wekken dat het hier weer zou gaan om een soort « afvalwet » waarmee het Parlement bij de behandeling van programwetten al te vaak wordt geconfronteerd. De diverse bepalingen slaan hoofdzakelijk op de bestrijding van de fiscale fraude, dat in de artikelen 70, 71 en 72 wordt geregeld. Tenslotte bevatten alleen nog de slotartikelen 128, 129 en 130 diverse bepalingen.

De eerste reeks artikelen heeft betrekking op de administratie der Bijzondere Belastinginspectie en wil enkele artikelen invoegen in het Wetboek van strafvordering. Ze staat daarom ook in rechtstreeks verband met de fiscale wetgeving.

De tweede reeks geeft de Koning machtiging tot het bepalen van een heffing voor het bezoek aan wetenschappelijke inrichtingen en culturele instellingen, machtigt de minister van Financiën tot het sluiten van financieringsovereenkomsten in het kader van de financiële gezondmaking van het NILK en het CBHK en vult de wetgeving op de openbare kredietsector aan. Al deze diverse bepalingen behoren niet tot de fiscale wetboeken, maar staan er wel rechtstreeks mee in verband.

Op deze wijze dient de Regering in de Senaat wetteksten in die legistiek betrekking hebben op datgene waarvoor de programma-wet is bedoeld, namelijk de uitvoering mogelijk maken van de begroting 1993.

Bij deze bespreking wens ik de nadruk te leggen op zes punten die ook in de commissiebesprekingen bijzondere aandacht hebben gekregen.

Ten eerste is er de uitvoering van het convergentieplan die in het gedrang kan komen door een aanhoudende negatieve conjunctuurontwikkeling. Een antwoord op de vraag wat er alsdan dient te gebeuren is voorhanden in een protocol bij het Verdrag van Maastricht en is ook in het verslag opgenomen, namelijk de procedure tot bespreking van de criteria onder de partners van de Europese Gemeenschap.

Een tweede reeks vragen die nogal uitvoerig aan bod zijn gekomen, heeft betrekking op het parallelisme tussen de fiscale ontvangsten en de groei van het BNP, dat zeker niet kan worden verwezenlijkt voor elke afzonderlijke fiscale ontvangst. Dit geldt onder meer niet voor de vennootschapsbelasting. In dit verband is het belangrijk te wijzen op de schorsing van de indexering van de belastingschalen in de eerstvolgende twee tot vier jaar. Aan de hand van een nota meent een lid te kunnen aantonen dat zelfs de indexering van de belastingschalen geen daling van de belastingopbrengst tot gevolg heeft. Integendeel, de fiscale druk zou bij indexering van de schalen nog steeds toenemen. Wanneer de reële inkomsten stijgen, blijft ook de belastingdruk stijgen, zelfs nog in sterkere mate. Over de indexering van de belastingschalen werd in de commissie uitvoerig gediscussieerd. Onderstreept moet worden dat dit een tijdelijke maatregel is die uiterlijk einde 1996 vervalt.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1992-1993
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1992-1993

*De heer Mouton, ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

Een derde reeks vragen had betrekking op de fiscale maatregel inzake de coördinatiecentra. Volgens sommige leden is dit een belasting op de tewerkstelling, wat door de Regering werd ontkend vermits het aantal tewerkgestelde personen tot tien wordt beperkt.

Een vierde reeks vragen handelde over het lange-termijnsparen, het anticipatieve belastingstelsel, het fiscaal verschillend behandelen van de drie pijlers van het lange-termijnsparen. Het feit dat men in België over al te weinig pensioenreserves beschikt en men het positieve effect ervan voor de economische en budgettaire toestand van het land onderschat, kwam uitvoerig aan bod.

Ten vijfde was het stelsel van de definitieve belaste inkomsten het voorwerp van een kritische bespreking. In dit verband werd de ontwikkeling, en vooral de harmonisering, van de Europese wetgeving op de vennootschapsbelasting onderzocht. Blijkbaar wordt er op het niveau van de Commissie van de Europese Gemeenschap een soort zelfcensuur inzake fiscale harmonisering uitgeoefend. Dit zou het gevolg kunnen zijn van een eventuele verkeerde interpretatie van het subsidiariteitsbeginsel.

Ten zesde werd ook het delicate probleem van de rol van de Bijzondere Belastinginspectie en de detachering van fiscale ambtenaren bij de parketten uitvoerig besproken.

Tenslotte kan ik u meedelen dat er bij de artikelsgewijze bespreking in de commissie geen enkel amendement werd aangenomen. Het ontwerp van wet werd aangenomen met tien tegen vier stemmen. Het verslag werd eenparig goedgekeurd. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, je voudrais tout d'abord exprimer toute ma sympathie au rapporteur qui a dû travailler dans des conditions extrêmement difficiles, comme il l'a lui-même mentionné. Cette sympathie va également au personnel du Sénat et de l'imprimerie qui a dû soutenir le même rythme pour que ce rapport puisse paraître dans des conditions acceptables.

Je me réjouis que les annexes ne soient pas présentes au rapport, car elles avaient fait l'objet d'une contestation en commission. Ainsi, le rapport tel que présenté reflète correctement les débats. J'examinerai les annexes lorsqu'elles paraîtront.

Monsieur le ministre, beaucoup de spécialistes des finances publiques s'accordent à reconnaître vos mérites. Vous avez d'ailleurs été l'an dernier titulaire d'un prix octroyé une fois par an à une personnalité éminente du monde monétaire et financier.

Vous êtes pourtant confronté à de grosses difficultés, notamment à celles de la conjoncture. On ne pourra pas dire que vous aurez été le ministre des Finances de la lutte contre le chômage. En effet, pendant que vous exercez vos fonctions, le chômage s'aggrave sans cesse. De plus, les projets de loi qui sont élaborés sous votre autorité ne sont pas tous — et loin de là — louables. Vous me faites penser au président Reagan et à l'effet « téflon » qu'on lui attribuait. Sur vous aussi, monsieur le ministre, les mesures néfastes ne laissent aucune trace, comme sur un ministre-téflon, et je vous admire beaucoup à cet égard. Vous restez sympathique à l'opinion publique, ce qui est parfois mérité, d'ailleurs, et malgré un texte comme celui de nos débats d'aujourd'hui. Il serait toutefois incompréhensible que le projet particulièrement mauvais qui nous occupe n'entraîne pas pour vous quelques retombées négatives.

Je commencerai par le situer dans le cadre général du budget. En effet, de même que la loi portant des dispositions sociales, ce texte consiste en une forme d'exécution de mesures budgétaires qui ont été soumises au Parlement il y a quelques semaines.

Nos critiques porteront sur quatre domaines, après avoir situé ce projet de loi dans votre politique budgétaire.

Tout d'abord, les économies sont insuffisantes ou factices.

Ensuite, les augmentations de recettes constituent votre seul plan d'action. Au mois d'août, il était question, pour les années 1992 et 1993, de 170 milliards de perception d'impôts, de cotisations et de contributions nouvelles. Ce chiffre atteint à présent les 200 milliards environ pour les deux mêmes années.

Par ailleurs, alors que l'Etat central — que l'on appellera peut-être Etat fédéral dans quelque temps — est responsable des pouvoirs locaux dans l'exécution de son budget vis-à-vis des autorités européennes, cette surveillance ne s'exerce ni sur les Régions, ni sur les Communautés, ni sur les provinces, ni sur les communes, ni même, et surtout dirai-je, sur la sécurité sociale. J'ai souvent plaidé pour une hiérarchie des normes en prenant l'exemple d'un Etat fédéral qui fonctionne, à savoir la République fédérale allemande, hiérarchie des normes qui serait bien de mise aujourd'hui en Belgique.

En outre, je me dois également de souligner que ce budget est une accumulation de trucs : anticipation de recettes, dépenses différées, débudgétisations, etc. On peut également citer des dépenses non réalisées dans la réalité qui sont comptabilisées comme s'il s'agissait d'économies. Vous raclez les fonds de tiroirs. L'ensemble de ces éléments est tout à fait critiquable. J'y ajouterai enfin l'instabilité de la législation que mon collègue, M. van Weddingen, a souligné à juste titre en commission.

A cette occasion, il a fait remarquer que vous modifiez non seulement des textes anciens — qui méritent sans doute de l'être — mais également des textes récents dont vous portez la paternité, à savoir la loi du 4 décembre 1990 sur les opérations financières et les marchés financiers, appelée loi « mammoth », la loi du 28 décembre 1990 portant sur des dispositions fiscales et non fiscales — loi passe-partout —, la loi du 17 juin 1991 relative au secteur public de crédit — actuellement déjà fort compromise — et enfin, la loi du 28 juillet 1992 — également passe-partout — approuvée peu avant le départ du Gouvernement. Ces divers éléments appauvrissent le contexte global de ce budget. En outre, la conjoncture, dont vous n'êtes évidemment pas responsable, vous dessert.

Lors de sa présentation, tant en août qu'en novembre, nous vous avons fait remarquer que le budget n'était à aucun moment conforme aux données économiques et financières du pays. Nos propos se vérifient encore davantage aujourd'hui puisque, chaque semaine, nous constatons une dégradation de la situation. Ce budget et la loi d'exécution que nous examinons sont, dès lors, encore moins valables aujourd'hui.

Le projet de loi qui nous est soumis se compose de quatre volets qui vous avez vous-même déterminés. Le premier volet est destiné à assurer des garanties de convergence; le deuxième concerne l'impôt des personnes physiques et, plus particulièrement, l'épargne à long terme; le troisième traite de l'impôt des sociétés; enfin, le quatrième volet concerne la perception plus juste de l'impôt.

J'examinerai tout d'abord le premier volet qui concerne les garanties de convergence. Je rappelle qu'au travers des attitudes successives qu'il a adoptées à cet égard, le Gouvernement s'est comporté comme un lutteur forain, comme un matamore. En effet, il avait annoncé la mise en œuvre du scénario « 1993 plus » — scénario *hard*. Celui-ci allait assainir très rapidement les finances publiques, permettant ainsi de se rapprocher au plus vite des 3 p.c., objectif de 1996. Il allait également permettre de faire place à des besoins nouveaux qualifiés de « besoins d'une société plus solidaire ». Partageant votre avis sur ce point, nous vous appuyerons tout à l'heure en votant le projet de loi à cette fin. Enfin, vous souhaitiez rattraper certains retards de plus en plus inquiétants dans le domaine de la recherche scientifique et technologique, ainsi que dans le secteur de l'investissement public.

Or, après avoir tenu ces beaux propos et annoncé que vous mettriez tout en œuvre pour réaliser ce scénario *hard* et même que vous ne prendriez aucune mesure globale visant à assurer la convergence que dans le cadre dudit scénario, nous constatons que vous optez pour le scénario *soft*, dit « 1993 normé », un omnibus au lieu d'un TGV. Tout ce programme vise l'objectif de convergence de Maastricht. Or, je conclus — comme vous, monsieur le ministre — que même cette possibilité ne sera pas réalisée par votre scénario normé. Je pense, en effet, que vous êtes en train d'adopter un canevas qui pourra être qualifié de « mou », sa qualité étant

même inférieure à celle du scénario « 1993 normé ». En effet, ce programme ballotant n'offre aucune garantie de réussite, en raison de la dégradation de 1992. Comme vous l'avez d'ailleurs dit vous-même, ce scénario fera probablement de vous l'initiateur, au niveau de la Communauté, d'une démarche consistant à réviser, dans un sens quelque peu émollient, certains objectifs de Maastricht. D'autres pays vous soutiendront vraisemblablement.

Il apparaît de plus en plus clairement qu'au cours de cette année, le point de départ envisagé pour le scénario ne sera pas 5,7 p.c., mais au minimum 6,2 p.c. en ce qui concerne l'Etat central, chiffre qui augmentera vraisemblablement encore en raison des dépassements des Régions, des Communautés éventuellement, des provinces et des communes, ainsi que de la sécurité sociale.

En outre, il semblerait, selon les informations en provenance du *Vlaams Economisch Verbond*, que la croissance fiscale soit particulièrement importante en Flandre et que les déficits soient aussi très élevés en région bruxelloise. Non seulement vous n'atteignez pas l'objectif visé mais, en outre, vous utilisez la mesure qui devait être l'*ultima ratio* — celle qui devait garantir la convergence — simplement pour combler les déficits dus à la conjoncture ou à la mauvaise gestion.

La mesure principale de ce volet est donc l'abrogation — pour quatre ans et, si possible, dites-vous, pour deux ans — de la loi Grootjans, c'est-à-dire de l'élément essentiel de la lutte contre les effets de l'inflation sur la fiscalité, à savoir la suppression de l'indexation des barèmes fiscaux. Vous rétablissez donc cet impôt insidieux, sournois, qui a un caractère confiscatoire et qui dissimule les réalités économiques. Même si les entreprises, en fait, ne s'intéressent pas à cette question, l'inflation est cependant le facteur le plus décourageant qui soit pour l'initiative économique.

Nous constatons d'ailleurs aujourd'hui que des pays comme ceux d'Amérique latine, dont les taux d'inflation étaient très importants, se divisent aujourd'hui en deux groupes : ceux qui ont réussi à vaincre l'inflation et pour lesquels la croissance économique est devenue une réalité, et ceux qui ont sombré dans une inflation permanente, qui n'ont pas réussi à redresser la situation et pour lesquels il n'est même plus possible de savoir s'il existe une réelle croissance économique.

Je considère, pour ma part, que cette mesure constitue un véritable déni de justice. En effet, la loi Grootjans du 1er août 1985 avait établi l'indexation des barèmes fiscaux mais vous l'avez reprise à votre compte dans la loi de décembre 1988. Or, compte tenu de la façon dont vous avez mené votre réforme fiscale, cette mesure Grootjans est la seule à n'avoir jamais été compensée ni « surcompensée », puisqu'elle ne vous coûtait rien... Vous avez simplement repris ce qui figurait dans la loi d'un de vos prédécesseurs.

Le citoyen belge ne vous sera certainement pas reconnaissant d'avoir pris cette décision, monsieur le ministre, même si le Gouvernement la justifie par le rapprochement des objectifs du Traité de Maastricht.

Cette mesure est la plus grave que vous prenez, puisqu'elle entraînera un prélèvement fiscal de l'ordre de 156 milliards. Vous n'avez pas contesté ce chiffre lors des débats. Ce montant sera encaissé à l'issue des quatre années et le rythme annuel sera maintenu car le Gouvernement ne fait généralement pas marche arrière en ce qui concerne ce genre de mesures.

Vous avez pris d'autres dispositions assimilables à un tribut, cette espèce d'impôt collectif que, jadis, les conquérants imposaient à la population d'une ville, d'une région ou d'un pays. Les habitants étaient obligés de réunir un nombre déterminé de « ducats » dans un certain délai, faute de quoi les autorités, prises en otage, de cette ville, de cette région ou de ce pays étaient exécutées... Vous imposez le même type d'impôt de répartition depuis quelques années : tel ou tel secteur est contraint de verser un certain nombre de milliards...

Vous ne prenez pas la peine de vérifier si toutes les entreprises du secteur ou les citoyens que vous visez sont capables de supporter cette charge. Ils doivent vous apporter leur dû, sinon des menaces sont proférées.

Vous avez agi de cette manière avec les producteurs de produits pharmaceutiques et les sociétés d'électricité; aujourd'hui, vous menez cette politique vis-à-vis des mêmes et, en plus, des centres de coordination. Je pourrais encore citer d'autres exemples! Nous ne pouvons évidemment pas soutenir votre position.

La pression que vous exercez sur les entreprises nous fait craindre, de plus en plus, de revivre la période que nous avons connue jusqu'en 1981 et, à l'issue de laquelle les entreprises se sont retrouvées exsangues de capital à risques, incapables de procéder aux investissements nécessaires pour moderniser l'économie du pays. Il a fallu attendre le coup de fouet du Gouvernement Martens V et ses arrêtés 15, 150 et 187, notamment, pour redresser la compétitivité de l'économie belge.

Plus spécifiquement en ce qui concerne les centres de coordination, je ne reproche pas d'avoir prélevé un impôt, si ce n'est que la législation initiale de l'arrêté royal n° 187 de décembre 1982 a déjà été modifiée à plusieurs reprises, neuf semble-t-il, ce qui provoque un sentiment permanent d'incertitude.

Par contre, lorsque les centres de coordination — par le biais de leur organisme professionnel « Forum 187 » — vous ont proposé de prendre, comme assiette de perception, le nombre de personnes occupées, avec un plafond de dix unités maximum, vous n'avez pas eu le courage de refuser cette proposition. Le véritable scandale réside dans le fait qu'une taxation de ce type puisse encore apparaître dans la législation.

En région bruxelloise, comme dans d'autres régions, l'Exécutif voit d'un très mauvais œil la taxe communale sur le personnel occupé. En tout cas, à Bruxelles, les communes ne perçoivent plus cette taxe qui a été reprise par l'Exécutif, en échange de quelques compensations.

Ici, la taxe sur le personnel occupé est rétablie — c'est absurde — alors que beaucoup de bons esprits, mais qui manquent de moyens techniques pour y remédier, se plaignent du fait que les cotisations de sécurité sociale soient prélevées sur les rémunérations.

La majoration de l'impôt forfaitaire sur les sociétés d'électricité est du même acabit que les décisions précédentes mais, alors qu'elle avait été qualifiée de mesure unique et plafonnée à un certain montant, on la majore et on la modifie. Nous nous retrouvons face à une forme détestable d'impôt de répartition.

J'en termine donc avec ce premier volet des garanties de convergence. On peut demander pourquoi, comment et à quel niveau. Comme réponse, on constate que tous ces sacrifices ressemblent, de plus en plus, à une action de nature inefficace, étant donné que vous n'avez aucun espoir d'atteindre votre objectif.

En tout cas, je me demande quelles nouvelles mesures de convergence vous prendrez en janvier ou en février, lors du contrôle budgétaire. Nous vous attendrons au tournant sur ce point.

Le deuxième volet est celui de l'épargne à long terme. En cette matière, vous visez ce que vos prédécesseurs ont cru opportun d'instaurer, à savoir les deuxième et troisième piliers du régime des pensions.

L'examen des trois types de pensions — secteur public, salariés et indépendants — révèle que tous sont frappés d'une déficience fondamentale qui résulte purement et simplement du vieillissement de la population. En effet, d'ici le premier quart du vingt-et-unième siècle, un pensionné sera soutenu non plus par deux actifs comme aujourd'hui, mais seulement par un seul! C'est précisément parce que, dans un contexte de régime de pensions non pas de capitalisation, mais de répartition, une telle situation est tout à fait *unmanageable*, que, par le passé, nous avons tous plaidé pour donner au monde social l'occasion de se constituer des piliers additionnels pour soutenir une pension qui ne sera plus susceptible d'être assurée par les moyens classiques et traditionnels de la pension légale.

Dans le secteur public, je rappelle que les effectifs sont passés de 637 000 agents, en 1970, à environ 900 000 actuellement. Au cours de cette période, nous avons assisté à une augmentation du nombre des agents de la fonction publique de 40 p.c., de sorte qu'aujourd'hui, un Belge sur quatre travaille pour les pouvoirs publics. Aussi je me demande comment, dans quelques années,

l'Etat pourra faire face à ses obligations lorsque toutes ces personnes décideront en masse, quasi au même moment, de prendre leur pension.

L'épargne-pension aurait pu représenter un allègement des charges des pouvoirs publics. Or, vous en réduisez l'impact et en diminuez l'intérêt. Vous rendez ainsi un mauvais service à vos successeurs qui devront honorer les pensions d'agents dont vous avez admis l'engagement.

Le secteur des indépendants connaît, lui aussi, une situation extrêmement difficile. Vous n'avez pas voulu assumer la dernière tranche des engagements pris par les Gouvernements précédents. Or, la structure du système est tout à fait déficitaire. L'épargne-pension et l'assurance-groupe pourraient constituer dans ce secteur un important allègement.

Le secteur des salariés aurait pu bénéficier également des trois piliers qui se complètent, mais à nouveau, vous en réduisez l'impact. Je reconnais volontiers que les écarts allant de 30 à 40 p.c. au lieu de 25 à 55 p.c., en vertu de la nouvelle législation, ne sont pas une suppression pure et simple du système. Malheureusement, il en résulte une réduction de l'attractivité. Il est probable que les personnes qui, antérieurement, bénéficiaient de ce système s'orienteront vers d'autres formes d'épargne qui ne seront pas nécessairement assimilables à un système de pension.

En conséquence, le problème auquel ces deux piliers devaient porter remède demeure. Il est d'ailleurs tellement gigantesque que tous les ministres qui ont eu à le gérer ont dû reculer, à moins de se le dissimuler pour éviter les difficultés, à l'instar d'un récent ministre qui affirmait qu'il n'y aurait pas de problèmes avant l'an 2 000. Une fois de plus, ce dossier, qui devrait être géré à long terme, est malheureusement traité à la petite semaine, au jour le jour.

Même si vous êtes beaucoup plus lucide que ce ministre, vos mesures, je regrette de devoir le dire, vont exactement dans la même direction que les siennes.

Le troisième volet porte sur l'impôt des sociétés. Si nous sommes entourés de pays appliquant un impôt des sociétés avoisinant les 35 p.c. — je pense en particulier aux Pays-Bas et à la France — une grande nation à l'Est, la république fédérale d'Allemagne, était fréquemment citée en exemple pour minimiser la gravité du problème parce que ce pays prospère avait adopté des taux de taxation des sociétés beaucoup plus élevés. Malheureusement, vous ne pourrez plus faire valoir cet alibi à l'avenir étant donné que l'Allemagne applique aux sociétés anonymes un taux de 30 p.c. seulement pour les bénéfices distribués. Ce pays sera donc un concurrent dangereux dans la comparaison internationale.

Pour ce qui concerne l'impôt des SPRL et des SPRLU qui va de pair avec l'impôt des personnes physiques, le taux marginal passera de 53 à 44 p.c. Cette diminution de 9 p.c. permettra à l'Allemagne de descendre largement sous notre taux marginal de taxation des personnes physiques et des entreprises du même type.

Nous sommes donc confrontés à une situation où la compétition est extrêmement serrée. C'est précisément ce moment que vous choisissez pour imposer des contraintes supplémentaires quant à l'application du taux réduit de 28 p.c. des sociétés. Ceci nuit surtout aux sociétés qui viennent d'être constituées et pour lesquelles la distribution d'un revenu d'un million au gérant ou à l'administrateur va directement à l'encontre de leur intérêt. C'est au plus mauvais moment que vous refusez de prendre en considération les mesures que nous préconisons afin de faciliter aux entreprises de moins de cinq ans l'accès au taux réduit sans devoir distribuer leur substance.

Il est clair que le contexte conjoncturel dans lequel nous vivons aurait dû vous inciter à ne pas imposer une telle contrainte, qui précipitera la faillite ou la disparition d'entreprises.

Cette mesure risque également de compromettre une relance des PME, sur lesquelles on comptait précisément durant la crise précédente pour maintenir un minimum d'emplois, par le biais de la formule de création d'entreprises, puisque vous imposez des distributions absolument abusives pour pouvoir bénéficier de l'impôt minimum.

Dans ce même contexte, vous prolongez pour quelques années les dispositions des arrêtés numéros 15 et 150, de façon à glaner tout de suite des revenus plus importants, laissant éventuellement à votre successeur le soin de supporter des concessions supplémentaires.

Vous semblez rassurer les entreprises en leur annonçant que le taux réduit sera maintenu et que la durée pendant laquelle elles pourront bénéficier du régime prévoyant que les dividendes peuvent être distribués en exonération de l'impôt des sociétés sera prolongée. Encore faut-il avoir la possibilité de distribuer des revenus ! Vous savez mieux que quiconque, puisque vos recettes en sont brutalement affectées, que la conjoncture dans laquelle nous entrons est analogue à celle que nous avons connue dans les années 70 et au début des années 80. Aucune compensation ne pourra se faire au niveau de la durée si on abandonne la possibilité de distribuer immédiatement des « superdividendes ».

Par ailleurs, c'est la troisième ou la quatrième fois que vous modifiez un arrêté d'une durée de dix ans. Dès lors, qui pourra encore accorder sa confiance à l'Etat belge ? La crédibilité de celui-ci est en effet tout à fait contestable. Elle n'est déjà plus valable en ce qui concerne les arrêtés numéros 15, 150 et 187 et elle peut également être largement mise en doute pour ce qui est de l'épargne-pension que vous voulez détaxer, après vous ! Comment pourrait-on, par exemple, vous croire, monsieur le ministre, lorsque vous annoncez qu'un de vos successeurs lointains maintiendra le taux de sortie de 10 p.c. applicable à l'épargne-pension, alors que vous-même ne respectez pas les engagements pris par vos prédécesseurs vis-à-vis de certaines dispositions ?

J'en viens à présent au quatrième et dernier volet de votre projet, monsieur le ministre, à savoir « une perception plus juste de l'impôt ». Nous sommes entièrement d'accord sur ce principe, encore convient-il de ne pas modifier fondamentalement certaines dispositions en vigueur. Mon collègue, M. van Weddingen, vous parlera plus en détail des mesures envisagées dans ce projet et vous fera part de ses critiques.

Pour ma part, je voudrais encore faire état d'une lettre que nous avons reçue en tant que membres de la commission des Finances. Cette lettre émane d'organisations plutôt favorables à certains partis de la majorité : le *Nationaal Christelijk Middenstandsverbond*, l'Union des Classes moyennes et la Fédération des entreprises de Belgique.

En voici la teneur : « Soucieux de mettre fin à une situation inadmissible, le législateur de l'époque » — c'est-à-dire de 1986 — « a voulu, non pas freiner la recherche et la répression de la fraude, mais canaliser l'ardeur de ses fonctionnaires en leur imposant certaines règles de nature à éviter la confusion entre l'action administrative et l'action pénale. Ces règles que l'on veut maintenant abolir répondaient au souci de réserver l'action judiciaire aux affaires de fraude manifeste et de garantir les droits de la défense, dont la tâche, dès l'instant où des documents sont saisis et dès lors inaccessibles au stade d'une instruction judiciaire, devient difficile, voire impossible, dans une matière aussi technique que la fiscalité. Elles n'ont, à notre connaissance, jamais empêché que des fraudeurs soient l'objet de poursuites pénales intentées à bon escient, elles ont simplement évité le recours systématique à de telles extrémités lorsque les moyens et pénalités à la disposition de l'administration étaient jugés suffisants pour sanctionner l'infraction constatée ».

Nous craignons que la conjugaison des mesures en projet, qui ont pour effet de rétablir une indépendance totale et sans contrainte de l'Inspection spéciale des impôts et des parquets, ne conduise à recréer le climat déplorable existant avant l'adoption de la Charte du contribuable.

Nous vous demandons dès lors avec insistance de veiller à ce que cette charte, dont vous êtes les instigateurs, ne devienne pas lettre morte et que les droits du contribuable qu'elle institue soient ainsi préservés. »

J'espère, monsieur le ministre, qu'à cet égard, vous nous répondrez de manière plus convaincante qu'en commission que les droits du contribuable ne sont pas affectés. Je me permets cependant de formuler un doute au sujet de ce problème relativement important, notamment au niveau de la crédibilité des Gouvernements successifs qui ont eu en charge les finances de notre pays.

Je terminerai, monsieur le ministre, par une très brève citation. Vous avez déjà utilisé le langage orwellien dans la précédente loi-programme en qualifiant les revenus immobiliers de revenus professionnels et les revenus mobiliers de dividendes. Votre attitude rappelle singulièrement la confusion ou l'identification de la servitude à la liberté, thème de l'ouvrage de Georges Orwell 1984. A mon estime, vous vous dirigez de plus en plus vers une voie de tutelle tout comme les Gouvernements antérieurs à 1981 l'ont fait à l'égard du citoyen. Vous en connaissez les résultats !

Voici ce qu'écrivait Alexis de Tocqueville au sujet d'une situation analogue à celle que nous connaissons aujourd'hui : « Après avoir pris ainsi tour à tour dans ses puissantes mains chaque individu et l'avoir pétri à sa guise, le souverain étend ses bras sur la société tout entière; il en couvre la surface d'un réseau de petites règles compliquées » — l'épargne-pension en est un bon exemple — « minutieuses et uniformes, à travers lesquelles les esprits les plus originaux et les âmes les plus vigoureuses ne sauraient se faire jour pour dépasser la foule; il ne brise pas les volontés, mais il les amollit, les plie et les dirige; il force rarement d'agir, mais il s'oppose sans cesse à ce qu'on agisse; il ne détruit point, il empêche de naître; il ne tyrannise point, il gêne, il comprime, il énerve, il éteint, il hébète et il réduit enfin chaque nation à n'être plus qu'un troupeau d'animaux timides et industrieux dont le gouvernement est le berger ».

C'est dans cette grisaille que vous plongez notre pays. Dans d'autres pays où les actes parlementaires ont une ampleur annuelle de dimension gigantesque — les Etats-Unis en l'occurrence —, un véritable effondrement de la productivité industrielle s'est produit au cours de la décennie septante.

Je crains, monsieur le ministre, que la compétitivité de notre pays, qui est un de nos soucis communs au sein de ce Parlement, n'amène le prochain Gouvernement à devoir à nouveau se livrer au même exercice à l'égard de votre loi et de celles qui l'ont précédée, tout comme le Gouvernement de 1982 a dû le faire pour les Gouvernements antérieurs. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. - Het woord is aan de heer De Grauwe.

De heer De Grauwe. — Mijnheer de Voorzitter, één zaak kan men de Regering-Dehaene niet verwijten, namelijk dat ze geen duidelijke keuze zou maken inzake de manier waarop de overheidsfinanciën moeten worden gesaneerd. De beleidskeuze van de Regering laat aan duidelijkheid niets te wensen over: de sanering van de overheidsfinanciën zal vooral gebeuren door een verhoging van de belastingen en niet door een vermindering van de uitgaven.

Om deze beleidskeuze te rechtvaardigen doet deze Regering een beroep op een sociaal argument dat als volgt wordt geformuleerd. Elke vermindering van het overheidstekort tast inkomens aan. Een stijging van de belastingen vermindert het beschikbaar inkomen van de mensen. Een vermindering van de overheidsuitgaven heeft echter hetzelfde effect: ze leidt eveneens tot een daling van het beschikbaar inkomen van al degenen wier inkomen afhankelijk is van de overheid, namelijk ambtenaren, onderwijzend en verplegend personeel, werklozen, gepensioneerden, enzovoort.

De Regering kiest voor de formule van de belastingheffing, omdat ze ervan uitgeaat dat een belastingverhoging eerder de hogere inkomens zal treffen, terwijl de uitgavenvermindering vooral de lagere inkomens treft. Zoveel sociale bewogenheid ontroert. De vraag kan echter worden gesteld hoe sociaal deze belastingmaatregelen wel zijn en of ze wel beter scoren dan het alternatief dat erin bestaat de uitgavenmechanismen aan banden te leggen.

Ik wil even bij deze problematiek blijven stilstaan. Hoe sociaal zijn de belastingmaatregelen die vervat zijn in de programmawet ? De desindexering van de belastingsschalen is wel de belangrijkste ingreep. Voor 1993 wordt de opbrengst geschat op 10 miljard frank. Voor 1996 zullen volgens de schattingen van de minister deze extra-belastingen bijna 60 miljard frank bedragen. Kunnen we van deze maatregel zeggen dat hij sociaal is ?

In het verleden heb ik reeds meermaals geprobeerd een antwoord op deze vraag te vinden en het is duidelijk negatief. Waarom deze belastingheffing buitengewoon asociaal is, is niet

moeilijk te begrijpen. Door de desindexering komen steeds meer mensen in hogere belastingsschalen terecht. De rijken zitten echter reeds in de hoogste belastingsschaal en kunnen, voor de eenen gelukkig, en voor de anderen spijtig genoeg, niet in nog hogere schalen worden geduwd. De lagere en middelgrote inkomens kunnen nog verder worden opgeschoven in hogere belastingsschalen. Het gevolg is dat het vooral de lagere en middelgrote inkomens zijn die door deze maatregel worden getroffen.

Dit effect zal volgend jaar nog niet zwaar doorwegen. Elk jaar wordt het echter belangrijker en in 1996 zal het maximaal spelen. Laten we enkele voorbeelden nemen. Een alleenstaande zonder kinderen met een bruto-inkomen van 500 000 frank zal in 1996 2 pct. van zijn inkomen moeten inleveren. Dezelfde alleenstaande die een miljoen verdient, zal slechts 1 pct. van zijn inkomen moeten inleveren. De multimiljonair die 6 miljoen per jaar verdient, zal nog amper 0,5 pct. moeten inleveren. Hoe meer hij verdient, des te kleiner zijn inleveringsinspanning wordt.

Dit fenomeen heeft te maken met het feit dat, zoals eerder aangeduid, de hoogste inkomens de topbelastingsschaal hebben bereikt. De bijkomende belasting wordt een forfaitair bedrag dat niet meer toeneemt met het inkomen. De desindexering van de belastingsschalen werkt dus voor hogere inkomens op dezelfde wijze als de gehate «poll tax» die Margaret Thatcher wou invoeren en waarbij alle Britten hetzelfde bedrag aan extrabelastingen moesten betalen. Het is verwonderlijk dat de Regering zich voor haar belastingpolitiek heeft laten inspireren door de «Iron Lady».

Weliswaar heeft de Regering gepoogd het asociaal karakter van de desindexering van de belastingsschalen enigszins af te zwakken voor de laagste inkomens door de belastingvrije minima te blijven indexeren, alsmede de belastingaftrek voor kinderen ten laste. Deze maatregelen zijn echter onvoldoende om het regressieve karakter van deze belastingheffing op te vangen.

Er zijn nog andere problemen met de desindexering van de belastingsschalen die ik even wil toelichten.

Ten eerste kan deze beslissing worden geïnterpreteerd als een meerjarenplan om de belastingen te verhogen. Hierbij zal het de inflatie zijn die beslist hoe groot de stijging van de belastingen zal zijn. Het Parlement wordt hier op twee manieren buiten spel gezet. Het annaliteitsbeginsel wordt de facto uitgehold. Door vandaag deze wet goed te keuren, beslist het Parlement om gedurende de volgende vier jaren de belastingen elk jaar verder op te trekken. Het is net alsof het Parlement zou beslissen om niet alleen in 1993 de belastingtarieven te verhogen, maar ook nog eens de tarieven in 1994 te verhogen tegenover 1993, de tarieven van 1995 tegenover 1994, enzovoort.

Het paradoxale in deze beslissing is wel dat het Parlement nu wel een meerjarenplan van belastingverhoging invoert, maar tegelijkertijd de beslissing over hoe groot deze jaarlijkse belastingstijging wel zal zijn, uit handen geeft. Immers, het jaarlijks stijgingsritme van de belastingdruk wordt afhankelijk van het inflatieritme. Wie beslist er eigenlijk over de inflatie? Zeker niet het Parlement. De inflatie in België gedurende de volgende jaren zal uitsluitend worden bepaald door wat er in het buitenland gebeurt, en meer specifiek door wat een kleine groep van centrale bankiers in Frankfurt beslissen. Hoe kan een parlement het zo ver brengen om een zo belangrijke beslissing als de belasting die ze zal heffen op de burgers, over te dragen aan een buitenlandse instantie?

Een tweede probleem met de desindexering van de belastingsschalen is van economische aard. Wanneer de inflatie stijgt, zal ook de belastingdruk toenemen. Werknemers die worden getroffen door deze stijging van de belastingdruk zullen dit niet passief ondergaan. Ze zullen bij de volgende loononderhandelingen proberen de daling van hun beschikbaar inkomen te recupereren door extraloonsstijgingen. Dit zal de competitiviteit verder afzwakken. De desindexering van de belastingsschalen is meteen een bijzonder pervers systeem dat als het ware de structurele zwakheden van de Belgische economie jaarlijks nog zal versterken. Dit mechanisme was ook gedurende de jaren zeventig aan het werk. Het zorgde er toen voor dat de belastingdruk jaar in jaar uit steeg en dat de competitiviteit ook elk jaar verminderde. Het is precies deze negatieve ervaring met dit systeem dat velen in de

jaren tachtig ervan heeft overtuigd om het af te schaffen. Het geheugen van onze beleidsvoerders moet wel bijzonder kort zijn, dat ze bereid zijn de negatieve effecten van deze belastingheffing op ons economisch weefsel op de koop toe te nemen.

De Regering-Dehaene kiest voor meer belastingen omdat dit sociaal meer aanvaardbaar zou zijn dan een vermindering van de uitgaven. De twijfels die ik hierover heb vloeien ook voort uit het feit dat deze extra belastingen destructief zijn voor het economisch weefsel en op die manier de tewerkstelling verminderen. Bovendien is het verre van evident dat een vermindering van de uitgaven, ook in de sociale zekerheid, zo asociaal is. Uit een recente studie van Bea Cantillon van het Centrum voor sociaal beleid in Antwerpen blijkt dat meer dan 50 pct. van de Belgische huishoudens vandaag één of andere uitkering van de sociale zekerheid genieten. Van deze groep heeft, volgens dezelfde Bea Cantillon, die men toch niet kan verdenken de sociale zekerheid ongenegen te zijn, meer dan de helft van de huishoudens deze uitkering niet nodig, en moet deze worden beschouwd als een tweede bron van inkomen. Is het dan zo asociaal om voor meer selectiviteit te pleiten in de sociale zekerheid, in plaats van de werkende bevolking aan steeds zwaardere lasten te onderwerpen?

Ik kom meteen tot een ander thema: de budgettaire opbrengsten van de belastingmaatregelen vervat in deze programmawet. In de schattingen die de minister laat uitvoeren over de effecten van de nieuwe belastingen gaat men systematisch uit van een korte termijn en statisch perspectief. In dit statisch perspectief wordt aangenomen dat de belastingbetaler zijn gedrag niet zal aanpassen. Het gevolg is dat de extraopbrengsten van deze belastingen systematisch worden overschat. Sta mij toe enkele voorbeelden te geven.

Het verminderen van de aftrekmogelijkheden van het lange-termijnsparen zal volgens de schattingen van de Regering leiden tot een meeropbrengst van 8,5 miljard frank per begrotingsjaar. Deze raming gaat uit van de veronderstelling dat spaarders, ondanks de verandering in de wetgeving, hun spaargedrag ongewijzigd zullen houden. We kunnen nu echter al met grote zekerheid stellen dat dit niet het geval zal zijn en dat daarom deze extraopbrengst overschat is. In plaats van formules van pensioensparen te laten financieren door de werknemer, zullen het de werkgevers zijn die een groter deel van deze vormen van sparen op zich zullen nemen. In ruil daarvoor zullen lagere directe lonen worden uitbetaald. Deze te verwachten verschuiving van de financiering van het pensioensparen van de werknemer naar de werkgever zal onvermijdelijk tot gevolg hebben dat de geraamde begrotingopbrengsten overschat zijn.

Maar zelfs indien deze verschuivingen beperkt blijven, dan zal een macro-economische reactie de gunstige budgettaire impact van de regeringsmaatregelen verder afzwakken. Immers, door het pensioensparen fiscaal onaantrekkelijker te maken, zullen mensen ook minder sparen. Het gevolg zal zijn dat het spaaroverschot in de Belgische economie daalt, zodat ook de rentevoet toeneemt. Dit zal op zijn beurt de overheidsschuld opdrijven.

Een ander voorbeeld is de desindexering van de belastingsschalen. Zoals ik eerder betoogde, zal deze maatregel de werknemers ertoe leiden hogere looneisen te stellen. Hogere loonkosten hebben een negatieve invloed op de tewerkstelling. Langs dit kanaal wordt de begroting negatief beïnvloed.

Al deze fenomenen zijn al lang bekend onder de naam van de Laffer-curve. Een toename van de belastingdruk brengt de mensen ertoe hun gedrag aan te passen zodat ze de belasting kunnen ontwijken. Dit fenomeen is in een land zoals België geperfectioneerd. Hoe hoger de belastingdruk, des te sterker deze ontwijkingsmechanismen. De Regering hoopt dat de reeks fiscale maatregelen die ze nu wil invoeren niet ondermijnd zullen worden door deze ontwijkingsmaneuvers. Het is een ijdele hoop. Vandaar dat de budgettaire opbrengsten van deze maatregelen veel kleiner zullen zijn dan deze die de Regering vooropstelt.

Sommigen zullen misschien denken dat dit allemaal theorie is. De feiten wijzen uit hoe belangrijk deze effecten kunnen zijn. Van 1980 tot 1982 steeg het budgettaire tekort van de overheid van 9 pct. tot meer dan 11 pct. van het BNP. Tijdens dezelfde periode steeg de belastingdruk van 42,5 pct. van het BNP tot 45 pct. van

het BNP. Het was ook een periode van grote economische achteruitgang die de belastingbasis uitholde. Het omgekeerde deed zich voor in 1987. Het budgettaire tekort daalde in één jaar van 9 pct. van het BNP tot 7 pct. Dit werd gerealiseerd zonder de belastingdruk te verhogen.

De ervaring van het jongste decennium leert ons dat de veranderingen in de belastingdruk nauwelijks een invloed hebben gehad op het overheidstekort. Integendeel, het is de evolutie van de overheidsuitgaven die de ontwikkeling van het budgettaire tekort determineert. In het begin van de jaren tachtig steeg het tekort spectaculair omdat de uitgaven oncontroleerbaar waren geworden. De vermindering van het budgettaire tekort na 1986 kwam tot stand door een ingreep in de uitgavenmechanismen, ondanks het feit dat de belastingdruk daalde. We kunnen dan ook stellen dat in het verleden een toename van de belastingen bijna nooit het budgettaire tekort blijvend heeft verminderd. De enige manier om het budgettaire tekort blijvend te verminderen, bestaat erin de uitgavenmechanismen aan te pakken.

Ik kom tot mijn laatste thema van deze algemene bespreking. Met een aantal maatregelen wil de Regering de fiscale spitstechnologie tegengaan. Op zichzelf een lovenswaardig doel. Deze fiscale spitstechnologie is immers verantwoordelijk voor een daling van de inkomsten van de overheid. Het blijkt echter uit verschillende studies, onder meer een van de Nationale Bank, dat de spitstechnologie vooral door grote ondernemingen met veel succes wordt toegepast en geperfectioneerd. Zo daalde de effectief betaalde vennootschapsbelasting als percent van de winst van de grote ondernemingen in België van 23 pct. in 1986 tot 17 pct. in 1990. Merkwaardig genoeg is de fiscale spitstechnologie het sterkst ontwikkeld in Wallonië en Brussel. De Vlaamse grote ondernemingen betaalden immers 20 pct. belasting op hun winst versus 17 pct. voor de Belgische ondernemingen.

De KMO's staan een beduidend hoger deel van hun winst af aan de Staat in de vorm van vennootschapsbelasting. De fiscale spitstechnologie is dus veel minder een probleem bij de KMO's dan bij de grote ondernemingen. Men had dan ook kunnen verwachten dat de Regering vooral de grote ondernemingen zou aanpakken. Niets is minder waar. Het zijn vooral de kleine ondernemingen die in de fiscale programmawet gepakt worden, terwijl er uitzonderingen opgenomen zijn voor de grote ondernemingen. De beslissing om een minimumparticipatie te vereisen om te kunnen genieten van de aftrek van DBI's is één voorbeeld. Een ander voorbeeld is de afschaffing van de verlaagde tarieven van vennootschapsbelasting voor kleine ondernemingen die hun bestuurders onvoldoende uitbetalen. Grote ondernemingen zullen volop deze aftrekmogelijkheid kunnen genieten evenals de fiscale spitstechnologie waartoe ze kan leiden. Kleine ondernemingen niet.

Men zou dergelijke maatregelen nog kunnen verdedigen vanuit de idee dat de grote ondernemingen een grotere bijdrage leveren aan 's lands economie. Ook dit gaat niet op. De bijdrage van de KMO's tot de tewerkstelling en de investering in ons land moet niet onderdoen voor die van grote ondernemingen. Integendeel. Zo, bijvoorbeeld, bedroegen de investeringen als percent van de toegevoegde waarde 34 pct. bij de KMO's. Bij de grote ondernemingen was deze investeringsquote maar 27 pct. in 1990. Gelijkaardige verschillen vinden we terug wat betreft de werkgelegenheidscreatie.

De KMO's dragen meer bij tot de economische welvaart dan de grote ondernemingen. Ze worden door de overheid daarom niet beloond. Integendeel, het zijn vooral de grote ondernemingen die worden gesubsidieerd. Overheidssubsidies bedroegen in 1990 meer dan 5 pct. van het balanstotaal van de grote ondernemingen, tegen maar 1,3 pct. voor de KMO's. Dit is viermaal minder. Deze systematische bevoordeling van al wat groot en machtig is, vinden we ook in het wetontwerp. De kleine poortjes tot fiscale spitstechnologie van de kleine ondernemingen worden systematisch gesloten. Die van de grote ondernemingen worden open gehouden.

De fiscale programmawet gaat uit van een verkeerde filosofie. Om zogenaamde sociale redenen heeft de Regering ervoor gekozen het overheidstekort terug te dringen door belastingverhogingen. Het is zeer de vraag of deze belastingverhogingen sociaal zijn. Bovendien zal het doel van de wet, een blijvende ver-

mindering van het overheidstekort, niet worden gehaald. Zoals in het verleden zullen de extrabelastingen de mensen ertoe aanzetten hun ontwijkingsmaneuvers te intensifiëren. Zoals in het verleden, zal het resultaat zijn dat een blijvende vermindering van het overheidstekort achterwege blijft. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deprez.

De heer Deprez. — Mijnheer de Voorzitter, om te beginnen feliciteer ik onze zorgzame rapporteur, de heer Didden. Namens de CVP-fractie wil ik in het kort de aandacht vestigen op enkele punten uit het ontwerp van fiscale programmawet. Ik zal het hebben over fiscaliteit en economische groei. Over de één-miljoen-regel voor KMO's en het belang van de autofinanciering, over de desindexering of verhoging van de tarieven en over het langetermijnsparen als alternatief voor de legale pensioenvoorzieningen.

Volgens het regeerakkoord moeten de belastingontvangsten gelijke tred houden met de economische groei. Dat wil zeggen dat de fiscale druk niet mag toenemen tegenover de groei van het BNP. Dit is de achillespees van het beleid. In een periode van laagconjunctuur met groeivoorzichten van minder dan 1 pct. wordt het des te moeilijker om de in het convergentieplan vastgestelde NFS-norm te halen. Wil men meer inkomsten om de begroting in evenwicht te brengen en de rentesnieuwbal stoppen zonder de belastingdruk te verhogen, dan moet er economische groei zijn.

Het regeerakkoord spreekt over belastingontvangsten die gelijke tred moeten houden, zonder te specificeren welke ontvangsten men bedoelt. De Regering heeft dus beleidsvrijheid ter zake. Wij zullen erop toezien dat de keuzen van de Regering niet die krachten treffen die de economie dragen. De economische dynamiek mag zeker in tijden van verzwakking niet worden afgeremd door al te zware fiscale en parafiscale lasten. Vooral de inkomsten uit arbeid en de vennootschapswinsten moeten worden ontzien. In dat opzicht is de vermindering van de Maribel-toelage een ongelukkige maatregel.

Eén van de economische motoren zijn de KMO's. De zogenaamde één-miljoen-regel was in zijn oorspronkelijke vorm een allesbehalve vriendelijke maatregel voor startende ondernemingen. Ondernemingen die niet één miljoen aan een werkende vennoot of bestuurder kunnen uitkeren omdat hun winst te laag is, zouden extra gestraft worden als hen het verlaagd tarief van de vennootschapsbelasting wordt geweigerd. Gelukkig heeft een CVP-amendement in de Kamer deze regeling gemilderd. Vennootschappen waarvan de winst lager is dan één miljoen, kunnen toch van het verlaagd tarief blijven genieten wanneer de bezoldiging van de bestuurder of de werkende vennoot, samen met de winst, hoger of gelijk is aan één miljoen, op voorwaarde dat de uitkering aan de vennoot of bestuurder minstens een half miljoen bedraagt. Deze regeling is een grote verbetering, maar heeft wel het nadeel dat hij beginnende vennootschappen aanmoedigt tot het uitkeren van winsten en niet tot de reservering ervan of tot autofinanciering. Wij betreuren dit, precies omdat onderkapitalisatie één van de structurele zwakheden is van ons bedrijfsleven.

Dit is vooral nefast in perioden van laagconjunctuur. Het vormen van risicodragend kapitaal en autofinanciering dienen volgens ons te worden aangemoedigd. Er wordt wel eens beweerd, niet helemaal ten onrechte, dat het bedrijfsleven teveel financiers telt die handig gebruik weten te maken van allerhande financiële spitstechnologie, maar te weinig ondernemers die op basis van productie en dienstverlening een meerwaarde creëren. Wij pleiten dan ook voor een herdenken van het systeem van het verlaagd tarief in de vennootschapsbelasting. Wij verwijzen in dit verband naar de voorstellen van de Koninklijke Commissie tot harmonisering en vereenvoudiging van de fiscaliteit om eventueel het verlaagd tarief af te schaffen en het te compenseren door een voordeliger fiscale behandeling van de gereserveerde winsten. Dit zou de ondernemingen tot meer autofinanciering aanzetten, de basis voor onze welvaart en een *conditio sine qua non* voor toekomstgerichte ondernemingen.

Een van de structurele maatregelen om de begrotingsnorm te halen, is de desindexering van de belastingschalen. De heer De Grauwe en andere sprekers hebben hier gepleit voor een verho-

ging van de tarieven, maar het effect hiervan zou veel belastender zijn dan de desindexering. Door de huidige lage inflatie blijft de verhoging van de belastingdruk immers binnen sociaal aanvaardbare perken. Bovendien is deze maatregel van desindexering beperkt in de tijd tot maximum 4 en eventueel slechts 2 jaar. Dit is zeer belangrijk. De CVP-fractie heeft er steeds voor gepleit dat dit geen blinde technocratische maatregel mag zijn en dat men hierbij oog moet hebben voor de gezinnen en de bestaanszwakkeren. Wij zijn blij dat de Regering ons hierin is gevolgd en dat de vrijstellingen en toeslagen voor kinderen ten laste alsook de grensbedragen inzake bestaansmiddelen geïndexeerd blijven. Ik vrees dat de heer De Grauwe voor deze aspecten toch wat weinig oog heeft.

De hervorming van het lange-termijnsparen wordt vaak afgedaan als contractbreuk. Is dat echter wel zo? Ik vrees dat de voorbarige loslippigheid, jammer genoeg vooral van ministers, veel misverstanden heeft doen ontstaan die bij de publieke opinie nog altijd nawerken. De paniecreactie omdat het systeem zou worden afgebouwd, is onterecht. De premies betaald door de werkgevers blijven immers volledig aftrekbaar zodat er geen verzwarende van de loonkost optreedt. De verschuiving waarvan de heer De Grauwe gewag maakt, is dan ook volledig voor rekening van de werkgevers. De belasting op het uitgekeerd kapitaal blijft ongewijzigd op 16,5 pct.

Voor de individuele persoonlijke premies wordt de aftrekbaarheid evenwel vervangen door een belastingvermindering van ten minste 30 pct. en ten hoogste 40 pct. Deze modulering is sociaal rechtvaardiger en voor de lagere inkomens zelfs voordeliger dan het huidige systeem. Ook hier wordt weer positief rekening gehouden met de kinderlast. Het minder gunstige fiscaal regime voor de persoonlijke premies wordt achteraf gecompenseerd door een vermindering van de belasting op de uitkering van 16,5 pct. naar 10 pct. Op die manier blijft het lange-termijnsparen hoe dan ook interessant voor de spaarder of de verzekerde. Dit moet zo blijven. Wij kunnen ter zake geen afknaagpolitiek voeren. In de huidige context van vergrijzing van de bevolking en de problemen rond de betaalbaarheid van de pensioenen is het lange-termijnsparen immers al te belangrijk. Hoewel er voor de pensioenen in de privé-sector voor het jaar 2010 à 2015 geen problemen rijzen, is het toch zeer nuttig om, naast het wettelijk basispensioen, de mogelijkheid tot een aanvullende extralegale pensioenvorming niet alleen te vrijwaren, maar ook te veralgemenen. Lange-termijnsparen is een daad van lange-termijnvisie.

Wij vragen ons zelfs af of het niet dringend nodig is een systeem van lange-termijnsparen of extra legaal pensioen op te zetten voor het overheidspersoneel. Het aantal overheidsgepensioneerden zal immers meer dan in de privé-sector exponentieel toenemen. Waarom zou dan de overheid niet onderzoeken of een eigen systeem van pensioenverzekering of een eigen pensioenfonds kan worden opgericht? De kapitalen daarvan zouden de economische structuur van het land bovendien kunnen versterken.

Het verheugt ons dat er haast niets is gewijzigd aan het woonsparen dat onderworpen blijft aan de marginale aanslagvoet. Wel keuren wij in principe af van de anticipatieve heffing op 60 jaar in de derde peiler, namelijk het pensioensparen en de individuele levensverzekeringen. Belastingen heffen op inkomsten die nog niet zijn gerealiseerd is zeer vergaand en onaanvaardbaar. De maatregel kan bovendien niet zijn ingegeven door het gevaar voor eventuele misbruiken zoals verhuis naar het buitenland aangezien de verzekerde kapitalen in de derde peiler over het algemeen niet zo belangrijk zijn dat zij de genietter ertoe aanzetten voortijdig naar het buitenland te vertrekken. Voor deze regeling zal niet het vermijden van misbruiken, maar wel de mogelijkheid van onmiddellijke fiscale ontvangsten het ware motief zijn. Uiteindelijk kunnen wij ons toch verzoenen met deze anticipatieve heffing op 60 jaar omdat de heffing definitief is en de kapitaalvorming vanaf 60 jaar onbelast is, wat voor de verzekerde het nadeel van de anticipatie ruimschoots compenseert.

Het lange-termijnsparen is jammer genoeg door de modulering van de aftrekbaarheid en de anticipatieve heffing nog ingewikkelder geworden dan het al was. Nog verder gaan zou het systeem ondergraven. Wij hopen dan ook dat het systeem in de toekomst eenvoudiger zal worden gemaakt en dat het doelgericht zal blijven.

Mijnheer de minister, om dit punt af te ronden vragen wij u of u kunt bevestigen dat niet niet-discriminerend zal worden opgetreden ten opzichte van de groepsverzekeringen en de pensioenfondsen. Wij wensen in ieder geval een gelijkwaardige behandeling van beide systemen. Een vervalste concurrentie tussen beide spaarvormen door ongelijkwaardige belastingmaatregelen is voor ons uit den boze.

Tot besluit wensen wij nog te onderstrepen dat de gezondmaking van de overheidsfinanciën door het definitief stoppen van de rentesnieuwbal de prioritaire doelstelling van het regeringsbeleid moet blijven.

Er moeten zeker inspanningen worden gedaan op het vlak van de uitgaven. Inzake ontvangsten gaan wij akkoord met maatregelen en de modaliteiten die in het regeerakkoord zijn bepaald. Het is in deze context dat onze fractie deze fiscale programmawet zal goedkeuren. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Garcia.

De heer Garcia. — Mijnheer de Voorzitter, ik feliciteer op mijn beurt de heer Didden voor zijn verslag. Ik zal bijzonder kort zijn. Ik meen immers dat het geen zin heeft hier een cursus economie te debiteren. Wij weten allemaal dat de economie en het financieelwezen op diverse wijzen kunnen worden benaderd. Men kan er zelfs aan twijfelen of het wel om een wetenschap gaat of eerder om een techniek.

Het onderhavige ontwerp van wet beoogt een groei van de belastingontvangsten tegen hetzelfde tempo als de groei van de BNP en stelt daarom een aantal fiscale maatregelen voor die van terugkerende aard zijn. Daarenboven zijn aanvullende maatregelen genomen om de doelstelling van het convergentieplan 1992-1996 te bereiken.

Het is voor iedereen duidelijk dat, ongeacht de verplichtingen voortvloeiend uit de Maastrichtnorm, de sanering van de overheidsfinanciën nodig is om toe te laten de nieuwe maatschappelijke noden op economisch, sociaal en cultureel vlak zo spoedig mogelijk op te vangen.

In de waaier van fiscale maatregelen die de unitaire elasticiteitsnorm van de belastingontvangsten moeten waarborgen, werd een hervorming van de belasting op het lange-termijnsparen ingevoerd. Hierbij weze opgemerkt dat het minimumtarief van de belastingvermindering, die wordt toegekend in plaats van de aftrekbaarheid van premies, op 30 pct. werd gebracht. De hervorming bewaart een zekere progressiviteit, maar maakt het stelsel in ieder geval billijker. Voor de gemiddelde en kleine inkomens betekent de hervorming zelfs een verbetering.

Nochtans mist het systeem doorzichtigheid. De complexiteit van de materie moet de overheid ertoe aanzetten duidelijke informatie te bezorgen aan de spaarders.

Eén van de drie convergentiemaatregelen betreft de niet-indexering van de belastingschalen. Dit is inderdaad een delicaat punt. In de huidige omstandigheden is deze maatregel, die trouwens slechts geldt voor een beperkte periode, in ieder geval te kiezen boven iedere vorm van indexstop van de wedden.

De desindexering doet in geen geval de voordelen van de belastinghervorming van 1988 teniet en tast evenmin op voelbare wijze de koopkracht aan. Het moet duidelijk zijn dat het minimum niet-belastbaar inkomen gekoppeld blijft aan de index.

Ten einde de belastinginning te verbeteren, de belastingfraude en de belastingontwijking tegen te gaan, stelt de Regering onder meer voor de termijn tijdens welke er terugbetaling kan plaatsvinden van een gedeelte van de registratierechten in te korten. Deze maatregel heeft niets te maken met enige afremming van de activiteiten van de vastgoedsector, maar is louter een verantwoorde beteugeling van vastgestelde belastingontwijking door vastgoedmakelaars.

Een andere maatregel in dit verband is dat fiscale ambtenaren ter beschikking van de procureur des Konings worden gesteld. Zij worden voor lange tijd gedetacheerd en staan onder het gezag van het parket. Wellicht is dit niet de ideale oplossing, maar in ieder geval laat de maatregel toe fiscale experts ter beschikking te stellen om bijstand te verlenen bij het strafrechtelijk onderzoek.

Men kan dus besluiten dat de sociale verworvenheden gevrijwaard blijven en dat de voorgestelde maatregelen evenwichtig zijn gespreid volgens draagkracht en vermogen. Er is een spreiding tussen rechtstreekse en onrechtstreekse belastingen. De verworvenheden van de fiscale herziening van 1988 worden niet op de helling gezet en de niet-indexering van de belastingschalen laat toe de minst gegoeden te ontzien. Er werd niet geraakt aan de indexering van de wedden, wat wij ook in geen geval wensten.

De SP zal dit ontwerp dus goedkeuren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Daerden.

M. Daerden. — Monsieur le Président, il m'appartient, avant la trêve des confiseurs, de livrer le sentiment du groupe socialiste sur ce projet de loi-programme fiscale qui, en fait, n'est autre que la transposition des contraintes et des choix politiques de notre Gouvernement. Pour ce faire, après un bref rappel du contexte économique général dans lequel ce budget a été élaboré, je dirai quelques mots à propos des mesures concernant l'impôt des personnes physiques et l'impôt des sociétés. Je terminerai en évoquant les mesures qui ont été adoptées pour lutter contre la fraude.

Tout le monde s'accordera à reconnaître que l'exercice budgétaire a été particulièrement difficile, ce qui était déjà vrai lors de l'élaboration du budget en juillet. Si la situation était délicate à cette époque, que dire, à présent, de la stagnation, voire du recul de la croissance? L'établissement d'un budget n'est jamais simple; il ne s'agit ni d'un exercice académique ni d'une équation de laboratoire. Cela est d'autant plus vrai que nous voulions à la fois un budget sérieux, appréhendant au mieux le nécessaire assainissement de nos finances publiques, et un budget équitable, touchant toutes les composantes de la société en fonction de leurs capacités contributives respectives.

Comme toujours, certains nous reprocheront de ne pas avoir été suffisamment énergiques, notamment en n'ayant pas mis en œuvre le scénario intitulé «1993 plus». D'autres, dans le même temps, nous enseigneront la manière de prélever 117 milliards par des mesures adéquates. Ce débat n'est pas nouveau.

J'évoquerai succinctement les différentes mesures ayant fait l'objet de notre choix. Deux d'entre elles doivent être essentiellement soulignées concernant l'impôt des personnes physiques: la non-indexation partielle des barèmes fiscaux et les dispositions relatives au régime de l'épargne à long terme.

Dans le cadre de la non-indexation des barèmes fiscaux, certains nous ont reproché à cor et à cri de remettre en cause la réforme fiscale de 1988, fâchés sans doute que nous n'ayons pas reproduit un «Val-Duchesse *bis*»! Quelques éclaircissements s'imposent, dès lors, en la matière.

Je rappellerai brièvement les lignes de force de cette réforme de 1988: déculmul des revenus professionnels, quotient conjugal et amélioration du statut fiscal du conjoint aidant, amélioration du minimum exempté pour les isolés et pour le conjoint, amélioration des réductions pour enfants et personnes à charge avec l'introduction, pour la première fois dans notre droit fiscal, de la déduction des frais de garde pour enfants en bas âge et, enfin, limitation du barème d'imposition avec un plafonnement des taux marginaux d'imposition.

Quelle est la décision actuelle du Gouvernement par rapport à cela? Suspendre, pendant au moins deux exercices, l'indexation des tranches d'imposition servant au calcul de l'impôt des personnes physiques. Cependant, les montants des revenus exemptés d'impôts — je pense notamment aux isolés, aux déductions pour enfants à charge, etc. — continueront à être indexés, de manière à répartir équitablement l'effort sur tous et à préserver les revenus les plus modestes.

De même, les montants relatifs aux ressources dont un contribuable peut disposer, tout en restant à charge, continueront à être indexés.

Dans ces conditions, personne ne peut donc affirmer que la réforme de 1988 a été rayée d'un trait de plume...

Quant à l'épargne à long terme, cette problématique a déjà fait couler beaucoup d'encre, au Parlement et à l'extérieur de celui-ci. Le projet comporte, à cet égard, un texte amendé en commission

des Finances de la Chambre. La philosophie qui sous-tend cette modification, à savoir une amélioration du sort des contribuables aux revenus les plus faibles, ne peut que recevoir notre aval, même si — c'est exact — il s'agit d'une matière délicate qui concerne toutes les couches de la population.

Quant au deuxième type de mesures, celles relatives à l'impôt des sociétés, je voudrais particulièrement épinglez celles qui portent sur l'intérêt fiscal du passage en société. Je n'ai rien — bien au contraire — contre le choix de la forme sociétaire et les avantages et la garantie que celle-ci offre, notamment en matière patrimoniale. Au vu de l'explosion, ces dernières années, du nombre de sociétés, et plus précisément des SPRLU, chacun comprendra que l'intérêt juridique de la constitution d'une société n'est pas le seul élément déterminant dans le choix de l'entrepreneur. Les mécanismes propres à l'impôt des sociétés et la particularité du contrôle de cet impôt ont suscité, ces derniers temps, un enthousiasme débordant en ce qui concerne la création de ce type de sociétés. C'est pourquoi nous approuvons les mesures additionnelles décidées par le Gouvernement afin de lutter contre l'usage improprie de la constitution de sociétés pour des raisons purement fiscales.

Pour ce qui est des mesures de lutte contre la fraude fiscale, d'aucuns prétendent que les dispositions proposées constituent un véritable catalogue et que la chasse aux sorcières est ouverte. Notre réponse est la suivante: mieux vaut tard que jamais. En effet, sans entrer dans un trop grand nombre de détails, je note la volonté d'amélioration du recouvrement de l'impôt. Même si l'on ne peut pas parler, à cet égard, de fraude fiscale, il s'agit quand même, en quelque sorte, d'une inégalité devant l'impôt à payer. Certains — qui ne font pas partie des catégories sociales les plus défavorisées — utilisent à souhait des artifices juridiques pour éluder les invitations à payer émanant des receveurs. Cette efficacité accrue dans le recouvrement se réalisera par la création de cellules d'assainissement et par le recrutement de juristes spécialisés. Notons également une inspection spéciale des impôts revitalisée, le détachement d'assistants fiscaux auprès des parquets pour aider les magistrats et une procédure plus souple en matière de poursuites.

Compte tenu de l'actualité, et si l'information parue dans *De Morgen* et dans *La Libre Belgique* est correcte, le travail de cette administration aurait permis de révéler une fraude à grande échelle — par le biais de la quotité forfaitaire d'impôts étrangers — dans le secteur bancaire.

Vous constatez donc que ce travail est utile et efficace. Nous l'avions déjà dit *in tempore non suspecto*, mais nous sommes encore loin du but, il reste pas mal de chemin à parcourir.

Je voudrais également mettre en évidence les diverses mesures concernant la lutte contre le carrousel de la TVA et contre les usages abusifs en matière de restitution de droits d'enregistrement, sans oublier les problèmes de délocalisation en matière d'assurance-vie.

Telles sont, monsieur le Président, les diverses raisons pour lesquelles le groupe socialiste votera en faveur du projet qui nous est soumis. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Cahay.

Mme Cahay-André. — Monsieur le Président, comme mes collègues, je voudrais tout d'abord féliciter et remercier le rapporteur, M. Didden, pour le rapport très détaillé qu'il a dû réaliser dans des conditions très difficiles en raison du délai qui nous était imparti. Je le remercie également pour la synthèse brillante qu'il nous a présentée.

Récemment, nous votions le budget 1993 après avoir déjà voté le volet social de la loi-programme qui concrétise, par des mesures législatives, les décisions contenues dans ce budget. Dès lors, le volet fiscal et financier qui nous est soumis aujourd'hui doit être adopté et publié avant le 31 décembre prochain.

En effet, comme je l'avais dit lors de la discussion du budget, le Gouvernement a retenu une série de principes qui seront appliqués dans les quatre prochaines années et qui permettront d'atteindre l'objectif de 3 p.c. de déficit de l'ensemble des pouvoirs publics.

Nous avons voté le budget 1993 parce qu'il est une première étape du plan de convergence et qu'il est, par conséquent, cohérent avec notre vote sur la ratification du Traité de Maastricht.

Nous l'avons approuvé non seulement pour cette raison, mais aussi pour nous-mêmes, afin de retrouver des marges de manœuvre budgétaire nécessaires aux politiques que nous voulons mener.

Nous poursuivons ainsi notre objectif d'assainissement budgétaire, tout en répartissant équitablement les mesures entre dépenses et recettes.

Il nous est donné aujourd'hui de débattre les mesures fiscales qui permettront au Trésor d'être assuré d'un niveau suffisant de recettes et de progresser dans le processus d'assainissement de nos finances publiques.

Je voudrais souligner ici quelques mesures destinées à améliorer la perception des impôts et à lutter contre la fraude et l'évasion fiscales, à savoir la perception sous la forme d'un précompte professionnel de l'impôt sur les plus-values immobilières réalisées par des non-résidents, ainsi qu'une adaptation de la loi relative aux opérations financières et aux marchés financiers, de façon à éviter un usage abusif des sicav et de leur régime fiscal plus favorable.

Je pense également à l'adaptation des règles prévoyant le remboursement d'une partie des droits d'enregistrement en cas de revente d'immeuble dans un délai assez court. En effet, l'article 212 du Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, sera doublement modifié.

D'une part, la restitution des quatre cinquièmes des droits en cas de revente dans les trois mois est supprimée. Et, d'autre part, le délai de revente donnant lieu à la restitution des trois cinquièmes des droits, qui était passé de deux à cinq ans depuis la loi du 4 août 1986 pour favoriser la mobilité et atténuer quelque peu l'impact du niveau élevé des droits d'enregistrement en Belgique, va être ramené à deux ans. Il faut dire que le montant total des restitutions est passé de 139 millions en 1986 à 2 063 millions en 1991, et que la mesure, bonne en soi, a été détournée de son objectif par des spéculateurs qui jouaient avec les délais de revente.

L'occasion m'est donnée de rappeler ici les propos que j'avais tenus à cette tribune en juillet dernier : à côté de la nécessaire transposition en droit belge des directives européennes, c'est surtout l'existence d'un certain nombre de mécanismes d'évasion fiscale qui ont été « commercialisés » par des spécialistes en ingénierie fiscale qui obligent à des modifications incessantes de la législation fiscale.

On doit ainsi, une fois de plus, voter des dispositions anti-abus. L'Etat et ses contribuables jouent encore au chat et à la souris... Je crois qu'il est temps de se mettre d'accord sur une plus grande stabilité des lois fiscales, mais nous ne pouvons que suivre le ministre des Finances lorsqu'il annonce que cela implique alors un certain civisme fiscal qui suppose que l'on soit raisonnable de part et d'autre, pour que l'Etat soit assuré de percevoir l'impôt auquel il s'attend et qui doit lui procurer les ressources nécessaires pour remplir ses différentes et nombreuses missions. C'est en tout cas dans cet esprit que nous voterons ces dispositions anti-abus.

Pour le reste, les mesures principales sont destinées à garantir l'objectif du plan de convergence 1992-1996. Leur but est de garantir l'élasticité unitaire des recettes, qui est le fondement du plan d'assainissement.

Citons tout d'abord la non-indexation des barèmes fiscaux pendant deux ans au moins, quatre ans au plus. Le rendement attendu de la mesure est important, croissant tout au long des quatre années; avec un total de quelque 129 milliards de francs, il constituera la contribution générale des citoyens au plan de convergence.

Je me permets de souligner à nouveau ici que les éléments essentiels de la réforme fiscale de 1988, à savoir le décumul, le quotient conjugal, l'augmentation des réductions d'impôts pour enfants à charge, l'augmentation du minimum exonéré d'impôt et la suppression des taux marginaux les plus élevés, restent acquis.

De plus, par souci d'équité pour les revenus modestes, le revenu minimum non imposable continuera à être indexé, ainsi que les majorations pour enfants à charge. Cela mérite d'être signalé.

Le débat portant sur le caractère inéquitable des présentes mesures est nettement exagéré puisqu'un tableau analysant l'évolution des taux moyens d'imposition pour les revenus 1988, 1989 et de 1993 à 1996, montre qu'en quatre ans, les recettes augmenteront d'un pour cent, en termes réels.

Ensuite, deux mesures visent à mettre à contribution des sociétés à régimes fiscaux dérogatoires. Les centres de coordination subissent l'instauration d'une taxe annuelle, tandis que les producteurs d'électricité voient leur impôt forfaitaire majoré. Cette mesure préfigure une réforme plus profonde de la fiscalité des intercommunales qui se livrent à une exploitation ou à des opérations à but de lucre. Nous plaçons ainsi pour plus d'équité dans l'imposition des intercommunales, mais il faudra néanmoins veiller à garantir l'évolution normale des revenus des communes.

Par souci d'équilibre et d'équité, diverses mesures ont été prises en matière d'impôts des sociétés, comme l'instauration d'un seuil minimal de participation pour bénéficier du régime des revenus définitivement taxés et l'étalement du solde de l'immunisation dans les sociétés où l'arrêté royal numéro 15 était encore d'application.

Citons également le renforcement des conditions d'accès au taux réduit Isoc pour les PME. La mesure qui fait surtout couler beaucoup d'encre est la liaison du maintien du taux réduit de l'impôt des sociétés à l'attribution d'une rémunération imposable d'au moins un million à au moins un administrateur ou associé actif.

Aux critiques, je réponds qu'il s'agit de lutter contre la constitution de sociétés à des fins fiscales et à la pratique consistant à se faire rétribuer sous une autre forme que des rémunérations soumises aux charges sociales. Il s'agit là d'assurer l'équilibre du secteur social des indépendants et donc aussi leur avenir. J'ajoute que le taux réduit, certes à tort de conditions, est maintenu.

De plus, un amendement déposé à la Chambre par le député Raymond Langendries, chef de groupe PSC, a été adopté à l'unanimité et permet l'aménagement de la mesure.

C'est ainsi que le bénéfice des taux réduits restera acquis pour les sociétés dont le revenu imposable n'atteint pas un million de francs, à condition que les rémunérations prises en charge par la société pour un administrateur ou un associé actif soient égales ou supérieures à 500 000 francs et que, cumulées au revenu imposable, le seuil d'un million soit atteint.

Cet aménagement rencontre les souhaits de beaucoup de nos PME. Et c'est bien, car celles-ci occupent une place importante dans notre société et contribuent de manière non négligeable à la création d'emplois, dont nous avons tant besoin. Elles sont sources de dynamisme et facteurs reconstituts du tissu économique-social de nos régions. Nous ne pouvons l'oublier.

Une autre mesure assure un grand rendement en termes de recettes, de l'ordre de 7 milliards; il s'agit de la modification des conditions de l'épargne à long terme, qui touche presque toutes les catégories sociales. On pourrait s'interroger sur les raisons des modifications intervenues. L'une d'entre elles est l'existence d'une iniquité incontestable en ce domaine et cela était reconnu dès le début.

Il ne faut cependant pas saper la confiance de l'épargnant à long terme, en lui donnant l'impression qu'on modifie les règles en cours de partie. La formule proposée par le Gouvernement évite ce risque; elle nous convient car elle introduit un système plus équitable et favorise ainsi les bénéficiaires des revenus les moins élevés, qui peuvent continuer à épargner. Le taux d'imposition, à la sortie du système d'épargne à long terme, est lui-même réduit.

Nous constatons donc que l'effort à fournir a été équitablement réparti au niveau des recettes et qu'une fois de plus, le dosage fut subtil. Il nous est agréable d'en créditer le ministre responsable.

Voilà pourquoi le groupe PSC votera le projet de loi qui nous est soumis aujourd'hui. (Applaudissements.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Schiltz.

De heer Schiltz. — Mijnheer de Voorzitter, bij de bespreking van deze programmawet kan het vanzelfsprekend niet de bedoeling zijn het debat over de Rijksmiddelenbegroting over te doen. Daarin werden de politieke opties, de beleidsopties vastgelegd en tenslotte is dit wetsontwerp een poging om deze politieke opties in juridische teksten om te zetten. Het heeft geen zin om naast de doublure die automatisch verbonden is aan het tweekamerstelsel, nog een bijkomende doublure in te voeren tussen de bespreking van de Rijksmiddelenbegroting en deze van de programmawet. Daarom maak ik drie opmerkingen, niet louter van technische, maar ook van beleidsmatige aard. Zij hebben te maken met concrete problemen, maar zijn ook allemaal terug te brengen tot hetzelfde, namelijk de efficiëntie van ons overheidsapparaat.

Wij moeten de eerste artikelen van de programmawet beschouwen als een nogal beschaamde erkenning van de misschien onvermijdelijke onzorgvuldigheid waarmee onze wetten tot stand komen. Het is een beetje verbazingwekkend dat een belangrijke wet zoals de programmawet moet beginnen met een aantal artikelen die gemotiveerd worden met de vermelding dat men sommige zaken niet had gezien of dat men zich in sommige teksten had vergist en er dus correcties moeten worden aangebracht. Daarbij gaat het niet om oude of versleten teksten, maar om kersverse teksten die het Parlement nog niet zo lang geleden heeft goedgekeurd.

Mijnheer de minister, ter verdediging van dit alles hebt u gezegd dat de snelheid waarmee de wetteksten moeten worden geproduceerd dergelijke zaken misschien onvermijdelijk maakt. Voor de burger wordt het echter moeilijk te begrijpen waarom het met ons omvangrijk overheidsapparaat niet mogelijk is correcte juridische teksten op te stellen die niet na drie of vier maanden door een andere wet bijna louter materieel moeten worden verbeterd. De Raad van State heeft daarbij de opmerking gemaakt dat het adagium dat iedereen geacht wordt de wet te kennen, daardoor in de verdrukking komt. Deze opmerking heeft verder strekkende gevolgen dan men op het eerste gezicht zou denken.

Ik houd een beetje mijn hart vast voor het ogenblik waarop de rechtbanken of verdediging vanwege de rechtsonderhorige zal aanvoeren dat hij inderdaad de wet niet of niet correct kon kennen, aangezien de wetgever zelf zijn tekst na een half jaar reeds moest verbeteren of aanpassen. De rechtbank zal in vele gevallen aanvoeren dat er in hoofdte van de rechtsonderhorige een verschoonbare dwaling is ontstaan ten gevolge van de onzorgvuldigheid waarmee de wetgever zijn teksten produceert. Wij weten dat de rechtbanken zich de jongste jaren steeds kritischer en kritischer tegenover de uitvoerende en ook de wetgevende macht opstellen. In gerechtelijke kringen geniet de politieke wereld niet veel respect meer en meer en meer vonnissen, zowel in kort geding als ten gronde, zijn eigenlijk een stiekeme correctie van de uitvoerende macht en de wetgeving.

Collega Storme heeft daarover nogal indringend geschreven, maar ook andere publikaties wijzen op het gevaar dat de gerechtelijke macht zich meer en meer begeeft op terreinen waar zij eigenlijk volgens de klassieke democratische evenwichten niet mag komen. De opmerking van de Raad van State zal haar daarin versterken en wijst op het gevaar dat bij het voortzetten van dergelijke praktijken het adagium, dat de wet voor iedereen geldt en dat iedereen geacht wordt ze te kennen, niet meer zal worden gehandhaafd in de rechtspraak. Daarom zeg ik ook dat de opmerking van de Raad van State veel verder gaat dan een uiting van slecht humeur.

Mijn tweede opmerking heeft te maken met een aantal maatregelen die eens te meer moeten worden genomen om een betere bestrijding van de belastingfraude mogelijk te maken.

Mijnheer de minister, hoewel ik tot de oppositie behoor, kan ik niet anders dan consequent zijn met wat ik vroeger als lid van de meerderheid heb verklaard. Inderdaad, het bereiken van een normale elasticiteit van de belastingopbrengsten is primordiaal. Collega De Grauwe, in de hele discussie over uitgaven en inkomsten moet men inderdaad met de grootste zorg de uitgaven onder controle houden, maar op een ogenblik waarop de primaire uitgaven van de Staat ver onder het Europees gemiddelde zitten, wordt het een beetje moeilijk telkens opnieuw het credo te moeten aanhoren

dat men via de gewone betugeling van de gewone staatsuitgaven uit de budgettaire problemen kan geraken. Bijgevolg is het bereiken van een normale elasticiteit van de belastingopbrengsten ook een primordiale opgave voor gelijk welke Regering met om het even welke samenstelling.

Ik heb wel bedenkingen bij enkele concrete maatregelen. Deze bedenkingen tasten niet zozeer het principe zelf aan, maar wellicht de manier van uitvoeren.

De procureurs des Konings zullen voortaan niet meer het advies van de administratie moeten vragen wanneer zij, bijvoorbeeld door een anonieme brief, in kennis worden gesteld van vermeende of beweerde strafbare inbreuken op de fiscale wet.

Strikt genomen kan men tegen deze maatregel niet veel inbrengen. Dit is het normale vervolgingsrecht van het parket, zoals dit het geval is op andere terreinen van het strafrecht. Uit de wet zelf blijkt echter dat de parketten over onvoldoende gespecialiseerde magistraten beschikken. U vraagt immers dat ambtenaren van de fiscale administratie zouden worden gedetacheerd omdat de parketten geen fiscale specialisten hebben.

Wij weten wat het resultaat kan zijn wanneer een procureur beslist om vervolgingen in te stellen, zelfs indien deze vervolgingen uiteindelijk tot geen gevolg leiden, wanneer zij bijvoorbeeld tot een buiten-vervolginstelling of tot seponering leiden. Dit kan voor bedrijven en particulieren heel schadelijke gevolgen hebben, te meer wanneer men weet hoe het beroepsgeheim, helaas ook in de rechterlijke macht, thans bijna een vodge papier is geworden. Men kan immers in de kranten teksten van processen-verbaal, van onderhoor van verdachten lezen waarin andere mensen mede in betichting worden gesteld of verdacht worden gemaakt, bijna met het notitienummer van het parket erbij. Volgens mij moet men dus toch tweemaal nadenken vooraleer men een dossier aanlegt.

Wanneer de vervolging moet gebeuren door een parketmagistraat die geen fiscale specialist is en dus niet *prima facie* kan oordelen of een anonieme aanklacht of iets dat hem door een officier van de gerechtelijke politie wordt doorgestuurd inderdaad *prima facie* ernstig genoeg is om een onderzoek te openen, dat komt als jurist en als verdediger van de rechten van het individu mijn beroepsgeweten toch een kleine beetje in beweging.

Mijnheer de minister, is er geen intellectuele contradictie in uw systeem? U erkent enerzijds dat u niet genoeg specialisten hebt en anderzijds zegt u dat procureurs die geen fiscale specialisten zijn voortaan toch zomaar een dossier kunnen openen en een vervolging kunnen instellen, zelfs indien dit gebeurt door een kwaadwillig anoniem schrijven, of wat dan ook.

Als ik mij goed herinner staat in het verslag dat u in de Kamer hebt gezegd dat er nog wel een coördinatie zal gebeuren. U zou de minister van Justitie dringend moeten vragen dat de procureurs-generaal zich zouden akkoord stellen over bepaalde criteria die moeten worden gehanteerd en dat er een zekere harmonisatie van de houding van de procureurs zou worden gevraagd, zodat het bijvoorbeeld geen verschil maakt of men toevallig in het gerechtelijk arrondissement Brussel, Namen of Brugge woont, om een totaal ander vervolgingsbeleid ter zake te krijgen. Dit is trouwens hoogst wenselijk.

Inzake de detachering van ambtenaren naar de parketten heb ik er reeds in de commissie op gewezen hoe wij met een hybridisch systeem zullen te maken hebben. Het systeem is genuanceerder dan vroeger, vooraleer het handvest van de belastingplichtige in voege is getreden, maar het is en blijft een mank systeem.

De normale toestand zou zijn dat de parketten over voldoende gespecialiseerde onderzoekers beschikken, officiers van de gerechtelijke politie, die fiscaal zijn geschoold en binnen het eigen systeem van de rechterlijke macht kunnen optreden.

Ambtenaren van de uitvoerende macht behoren niet tot de rechterlijke macht en in feite moet de scheiding tussen deze machten zo correct mogelijk worden nageleefd. Er wordt een poging gedaan om een minimum aan scheiding te behouden ondanks de detachering. De ambtenaren mogen geen gebruik maken van hun wetenschap die ze hebben opgedaan in individuele dossiers en mogen nadien, als ze terugkeren naar hun administratie, ook geen gebruik maken in individuele dossiers van de informatie die ze bij de parketten hebben opgedaan.

Dat is heel mooi, maar dit lijkt me net niets te idyllisch te zijn. De mens is wat hij is en hij kan zich niet in de schizofrene situatie plaatsen dat hij in zijn hersenen schotten zet tussen wat hij weet in zijn ene en wat hij weet in zijn andere hoedanigheid.

Bijgevolg is dit systeem mank. Als het ons ernst is met de bestrijding van de belastingfraude, zegt men, dan moeten wij de parketten in staat stellen om oordeelkundig fiscale dossiers te behandelen. Dat is juist, maar op de duur wordt het de blinde die de kreupelen moet helpen. De administratie heeft niet voldoende gekwalificeerd personeel, en daaraan moet dringend iets worden gedaan. De parketten daarentegen hebben geen fiscaal gespecialiseerd personeel en dus moeten personeelsleden van de onderbezette fiscale administratie naar de onvoldoende geëquipeerde administratie van Justitie worden overgebracht.

Dit is eigenlijk een onzindelijke manier van handelen van een Staat die zich zou moeten respecteren. Indien er prioriteiten zijn in de overheidsuitgaven, dan liggen ze beslist op dit terrein. Aan dit systeem moet zo snel mogelijk een einde worden gemaakt door het aanwerven in de gerechtelijke politie en door het scholen van parketmagistraten in de fiscale discipline.

Dit is de enige zindelijke organisatie van een democratische Staat. Wat ons hier wordt voorgesteld, is een ongezonder en onzinnelijk noodmiddel. Ik hoop dan ook dat hierin zo snel mogelijk verandering zal worden gebracht.

Ten derde, er wordt voorzien in een mobiele cel van drie ambtenaren die voortaan moeten nagaan of er moet worden vervolgd. Zij treden individueel op, maar toch verklaart u te streven naar een harmonisatie van de jurisprudentie. Men zal ervoor moeten waken dat het individueel optreden van deze ambtenaren niet haaks gaat staan op de noodzaak om een zo eenvormig mogelijke houding in te nemen.

Ten vierde, ik herhaal mijn uitdrukkelijke vraag. Vermits de armsgang van de Bijzondere Belastinginspectie opnieuw versterkt wordt ten opzichte van de vorige periode, moet dit korps zich wel degelijk concentreren op grote en belangrijke dossiers waar ernstige indicaties zijn van grootscheepse fraude. Zij mogen zich niet amuseren met het gemakkelijk succes van met een luizenkam doorheen kleinere dossiers te gaan, waarin men altijd wel iets kan vinden, dat dan het begin is van een eindeloze procedure van detailbetwistingen, alleen maar om hun jachttabel op te smukken en de resultaten van hun activiteiten te flatteren.

Men weet ongeveer welke fraude wordt gepleegd en waar dit gebeurt. Men moet grote of sluwe vennootschappen onder de loep nemen die internationaal actief zijn en waar grote geldstromen omgaan. Men mag zich niet « acharneren » op de kleinere en middelgrote bedrijven waar een gewone belastingcontroleur ook wel iets kan vinden als hij dat per se wil. Daarvoor moet men niet de Bijzondere Belastinginspectie oproepen.

Mijnheer de minister, de laatste vraag stel ik met grote nadruk en met enige verontwaardiging. Ik heb ze in de commissie reeds geformuleerd.

U zegt dat de administratie niet beschikt — ik zeg niet wil beschikken of wil mededelen — over de resultaten van het optreden van de Bijzondere Belastinginspectie. Ik spreek niet over de schijnbare resultaten, maar wel over de reële. Om geen beroep te moeten doen op de wet op de openbaarheid van bestuur of op mijn parlementair onderzoeksrecht, vraag ik met aandrang welke kohieren door de BBI worden gevestigd, wat daarvan overblijft na betwistingsprocedure van bezwaar en verhaal, en welke sommen effectief worden geïnd. De administratie moet die gegevens kunnen geven. Als zij ze niet geeft, is dat een rechtsweigering tegenover het Parlement. Ik zal daar geen vrede mee nemen, maar alles op alles zetten opdat de administratie aanvaardt dat in een democratie het Parlement niet alleen het laatste woord heeft, maar ook het recht op volledige informatie.

M. Maystadt, ministre des Finances. — Cela fait quatre ans que j'essaie d'avoir ce renseignement.

De heer Schiltz. — Al vier jaar proberen de minister en het Parlement van de administratie te krijgen waarop zij recht hebben. Die informatie moet dienen om beleidsopties en politieke

beslissingen te nemen. Ik heb alle respect voor de administratie van Financiën, waarmee ik als minister heb samengewerkt, maar deze corporatieve, pretoriaanse houding kan niet worden geduld.

Er is nog een punt dat ik wil behandelen, met name het toezicht op de verdoken verbintenissen van de Staat. Ik doe dit aan de hand van de ervaringen met het NILK en het CBHK. Ik heb het hier niet over de individuele waarborgdossiers, maar over de algemene waarborg die de Staat verleent aan overheidsinstellingen of instellingen die door de overheid worden opgericht.

De moeilijkheden bij het NILK en het CBHK kosten de Staat miljarden, omdat de Staat verplicht is de gevolgen op zich te nemen. Zelfs indien er geen formele waarborg bestaat, moet de Staat bij moeilijkheden in ondernemingen die door de Staat worden opgericht en onrechtstreeks worden bestuurd, de gevolgen hiervan op zich nemen. Hij kan niet anders ten opzichte van de publieke opinie.

Wij moeten in dit verband eens ernstig nadenken over de regeringscommissarissen bij dergelijke instellingen. Deze functie mag niet langer, zoals in het verleden, worden toevertrouwd op grond van, misschien eerbiedwaardige, beschouwingen, die echter bijzonder weinig te maken hebben met de efficiëntie van het toezicht. Men moet streven naar een korps regeringscommissarissen die in staat zijn en de tijd hebben om zich ernstig bezig te houden met de controle op het beleid in dergelijke instellingen. Kan er niet onder leiding van uw departement, mijnheer de minister, zo'n korps worden opgericht? Het hoeft niet om een voltijdse taak te gaan. Men moet voor dit korps een beroepscode uitwerken. Er moeten mensen worden bijeengebracht die u tijdig kunnen waarschuwen vóór het te laat is, zodat wij de zaken niet zoals nu ten bate van vele miljarden moeten rechttrekken.

Men denkt er soms aan de inspecteurs van Financiën hiermee te belasten. Die hebben volgens mij echter hun handen al meer dan vol, wanneer zij hun job goed willen doen. Samen met de directie van de administratie van Begroting en met die van Financiën zou u de oprichting van een korps van regeringscommissarissen moeten overwegen bij instellingen waarin de Staat rechtstreeks of onrechtstreeks verplichtingen heeft, die voortvloeien uit de wijze waarop die instellingen worden bestuurd.

Moet de overheid ook niet de revisoren aanpakken die de balansen en rekeningen van deze instellingen goedkeuren zonder de overheid te attenderen op de verborgen risico's die achter deze rekeningen en balansen schuilgaan? Wettelijk moeten de revisoren de aandeelhouders verwittigen wanneer het beleid van een onderneming waarop zijn toezicht hebben, al te grote risico's bevat van financiële aard. Bij Sabena zijn de revisoren vrijuitgegaan, hoewel iedereen op zeker ogenblik heeft moeten erkennen dat de rekeningen van Sabena niet klopten en dat de balansen eigenlijk *window dressing* waren. Bij het CBHK en bij het NILK is blijkbaar hetzelfde gebeurd. De Staat heeft niet alleen het recht, maar ook de plicht de revisoren op hun verantwoordelijkheid te wijzen, desnoods langs gerechtelijke weg. Het helpt niet uitsluitend op de moraliteit te rekenen. De wet heeft de sterke arm van het gerecht nodig. Als wij in de toekomst die weg opgaan, dan zullen wij in de begroting geen schadeposten meer moeten opruimen die men had kunnen voorkomen door een tijdig en correct toezicht.

Mijnheer de minister, deze programmawet bevat een aantal maatregelen die wij in eer en geweten niet kunnen afkeuren, precies omdat een correcte inning van de belastingen en het behoud van een normale elasticiteit eenieders bekommernis moet zijn, of men nu tot de meerderheid of tot de oppositie behoort. Dit ontwerp bevat echter ook een aantal maatregelen die de Volksunie-fractie op een andere wijze benaderd zou willen zien en waarmee wij het dus niet eens kunnen zijn. Vermits deze programmawet in feite de uitvoering is van de begroting en bijgevolg een vertrouwensstemming vraagt, zult u van ons aannemen dat wij dit ontwerp niet kunnen goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier. — Mijnheer de Voorzitter, het is zeker niet mijn bedoeling het begrotingsdebat over te doen. Ik wil het vooral hebben over het belastingstelsel en de concrete maatregelen vastgelegd in de programmawet.

Hoewel het convergentieplan ambitieus moest overkomen, is van die ambitie in dit ontwerp weinig te merken. Dit ontwerp betreft vooral fragmentaire veranderingen die ofwel bepaalde ontwikkelingsmechanismen onmogelijk moeten maken of bemoeilijken ofwel een aantal belastingvoordelen moeten afschaffen die men een aantal jaren geleden, in een onbezonnen moment, heeft toegestaan. Al deze maatregelen dragen zeker niet bij tot een grotere politieke geloofwaardigheid en zorgen evenmin voor een grotere doorzichtigheid van de belastingwetgeving.

Wat de niet-indexering van de belastingschalen betreft, ben ik het grotendeels eens met de heer De Grauwe. Ik zal niet terugkomen op zijn redenering en op zijn berekeningen. Ik was wel onder de indruk van zijn tabellen en grafieken, hoewel je met grafieken veel kunt bewijzen. Veel hangt natuurlijk af van de schaalverdeling die je daarbij hanteert. De heer De Grauwe heeft ten gronde gelijk als hij zegt dat de maatregelen geen sociaal karakter hebben.

Agalev en Ecolo hebben, zoals u wellicht al weet, heel wat bedenkingen bij het belastingvoordeel toegekend aan het systeem van pensioensparen. Door het pensioensparen te bevoordelen, wordt het pensioenprobleem op een foutieve manier benaderd. De toekenning van pensioenen behoort volgens ons tot de fundamentele plichten van de overheid en het pensioensparen kan daarvoor geen alternatief zijn. Het kan nooit die overheidsverplichting vervangen.

Men zegt wel dat het hier slechts om een aanvullend pensioen gaat, maar sommigen willen dit stelsel invoeren omdat zij verwachten dat de overheid binnen 10, 20 jaar problemen zal hebben om de pensioenen te betalen en de burger daarop moet worden voorbereid. Wij kunnen deze — gevaarlijke — redenering niet bijtreden. Dit neemt niet weg dat het lange-termijn- en derhalve ook het pensioensparen in beperkte mate mag worden gestimuleerd. De voorgestelde regelingen maken echter zowel de wetgeving als de berekening te ingewikkeld en behouden het progressieve voordeel voor de hoge inkomens. Voor Agalev-Ecolo is enkel een lagere vaste procentuele aftrekbaarheid aanvaardbaar.

De maatregelen in verband met vennootschapsbelasting zijn te fragmentair en te beperkt. Wij weten wel dat de Regering nog wacht op Europese richtlijnen en op het volledige rapport van de commissie-Ruding. De vennootschapsbelasting moet inderdaad fundamenteel en in Europese perspectief worden aangepakt, maar we kunnen dat geen jaren blijven uitstellen. De opbrengst van deze belasting vermindert immers van jaar tot jaar en de reële aanslagvoet van 20 pct. ligt nu reeds heel ver van het theoretisch cijfer van 40 pct. De voorgestelde maatregelen verhelpen dit probleem geenszins.

De enkele stappen in de goede richting zijn dan weer veel te bescheiden. Het gaat hier over het beperken van het gunstregime van de elektriciteitsintercommunales. Het rapport van de vorige fiscale programmawet vermeldde 10 miljard belastingvoordeel voor deze intercommunales. De aanslagvoet op de winsten van deze intercommunales wordt slechts in zeer geringe mate opgetrokken. Van een rechtvaardige vennootschapsbelasting voor de elektriciteitsintercommunales is nog lang geen sprake.

De fiscale voordelen van de coördinatiecentra zijn op twee jaar gestegen van 6 naar 13 miljard. Met de voorgestelde maatregelen wordt daarvan slechts 1 miljard gerecupereerd. Dit is duidelijk onvoldoende. Bovendien moet eindelijk eens een evaluatie worden gemaakt van de kosten van de fiscale begunstiging van deze centra en hun tewerkstellingseffect. Het rapport spreekt voor het jaar 1992 over 6 560 arbeidsplaatsen, waarvan meer dan 70 pct. door Belgen wordt ingenomen. Als ik hiervan de overgedragen werkgelegenheid aftrek, dan kom ik tot het besluit dat de echt nieuwe coördinatiecentra aan 3 000 mensen werk hebben geboden. Dit kost ons 13 miljard. Er is uiteraard ook afgeleide werkgelegenheid, maar dit neemt niet weg dat wij van het fiscaal gunstregime voor de coördinatiecentra, zoals ten andere van alle fiscale maatregelen, een ernstige kosten-batenanalyse moeten maken.

Ik denk trouwens dat wij bij alle belastingmaatregelen en zeker bij belastingvoordelen een kosten-batenanalyse moeten maken. Hetzelfde moet worden gezegd over de definitief belaste inkomsten. In België wordt hiervoor blijkbaar het minimum participa-

tiepercentage ingevoerd, namelijk 5 pct. In sommige landen ligt dat op 25 pct. en in de ons omringende landen, met uitzondering van Nederland, wordt 10 pct. gevraagd.

De heer Schiltz. — Mijnheer Tavernier, u moet wel beseffen dat dit hoe dan ook een afwijking is van de principiële regel die op fiscaal vlak algemeen moet worden aanvaard, namelijk dat hetzelfde inkomen geen tweemaal aan belastingen kan worden onderworpen, het *non bis in idem*.

Ten tweede wil ik u zeggen dat u voorzichtig moet zijn wanneer u op dat vlak internationale vergelijkingen gaat maken. Men moet dan vanzelfsprekend de situatie van de financiële vennootschappen in die landen in zijn geheel vergelijken met België. Het is niet omdat in die landen een hoger participatietarief wordt voorgeschreven dan hier, dat dit tot gevolg zou hebben dat het belastingregime voor de vennootschappen in die andere landen zwaarder is dan het onze. De praktijk bewijst dit trouwens. Er wordt wel eens gezegd dat de mensen met hun voeten stemmen, de vennootschappen doen dat nog meer. Zij zijn op dat vlak nog veel mobiel. Het aantal financiële vennootschappen dat de wijk neemt en zich in Nederland vestigt is wel een duidelijk bewijs dat het globale regime in Nederland voordeliger is dan het onze.

De heer Tavernier. — Dit bewijst de noodzaak van een betere coördinatie op Europees vlak en tevens dat er ook voor de vennootschappen een einde moet worden gemaakt aan het huidige systeem dat leidt tot concurrentiële defiscalisatie. Uiteindelijk wordt de toestand onhoudbaar. Sommigen pleiten voor belastingvermindering, maar wij mogen niet vergeten dat wij toch nog altijd een loodzware overheidsschuld hebben en loodzware problemen inzake overheidsfinanciën. Ik ben dus ondanks de argumenten die hier worden aangevoerd niet zomaar geneigd om bijvoorbeeld Nederland te volgen.

Ik reken er ook op dat de Belgische Regering initiatieven zal nemen om die coördinatie te bevorderen. De minister heeft vroeger al verwezen naar het nakende Belgische voorzitterschap van de Europese Raad. Dat zal inderdaad het moment van de waarheid zijn voor ons. Dan zullen wij zijn beleid ten gronde kunnen beoordelen. Dan zal blijken of er op Europees vlak een echte fiscale coördinatie mogelijk is. Ik kijk dus vol verwachting uit naar de resultaten van het Belgische voorzitterschap.

Ik wens ook nog een opmerking te maken met betrekking tot onze fameuze Bijzondere Belastinginspectie. De voorgestelde maatregelen lijken mij te beperkt te zijn. Het debat over de controle op de toepassing van de belastingwetgeving en over de werking van de Bijzondere Belastinginspectie dat wij binnenkort in de senaatscommissie zullen voeren, zal wellicht meer klaarheid brengen. Daar zullen wij kunnen uitmaken of de wetgeving ter zake, de structuur en de organisatie van de Bijzondere Belastinginspectie moet worden gewijzigd, met het oog op een betere functionering. Fiscale fraude kan, hoe dan ook, onmogelijk worden aanvaard. Daarbij moeten wij ons eveneens afvragen of degenen die de fiscale fraude propageren, al gebeurt dit in de vorm van fiscale adviezen aan de bedrijven, niet mee verantwoordelijk moeten worden gesteld. Op deze vraag zullen wij nog moeten terugkomen.

Ik verzet mij tegen de laakbare gewoonte dat bij een programmawet telkens weer een groot aantal koninklijke besluiten moeten worden bekrachtigd. Ook wanneer er bij koninklijk besluit maatregelen worden genomen op fiscaal vlak, moet dit zo vlug mogelijk aan het Parlement worden meegedeeld en bij wet worden bekrachtigd.

Wij krijgen thans al deze maatregelen voorgeschoteld bij de bespreking van de fiscale programmawet. Dit is niet de gepaste manier om wetgevend werk te verrichten.

Dit ontwerp van wet bevat verbeteringen die voor de groenen echter niet ver genoeg gaan. De echte scheeftektrekking in de belastingontvangsten wordt niet globaal aangepakt. Ik heb reeds gesproken over de opbrengst van de vennootschapsbelasting, die niet evenredig toeneemt met de winsten van de vennootschappen. Ik heb eveneens reeds gesproken over het probleem van de progressiviteit op het globale inkomen.

*De heer Mouton, ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

De progressiviteit is in de praktijk weggefallen, vooral omdat de inkomsten uit niet-risicodragend kapitaal nagenoeg niet worden belast. Dit ontwerp bevat geen tegenmaatregelen.

De fiscale fraude en de fiscale ontwijking worden te weinig aangepakt. Daarom zullen Agalev en Ecolo deze programmawet niet goedkeuren.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, in plaats van een commissie-uiteenzetting te houden voor de hier massaal aanwezige commissieleden, beperk ik mij tot een korte politieke verklaring, zoals dat past in de openbare vergadering. Ik vind daarvoor stof genoeg in het verslag van de commissie voor de Financien en tevens in de persanalyses met betrekking tot het wetsontwerp.

Ik citeer enkele titels van persartikelen: «De markt van het pensioensparen stort ineen.» «België is een land met fiscale overdruk.» «Conjunctuur verzwakt.» Met deze artikelen zenden de geschreven media oorverdovende signalen naar een potdove Regering.

Bij de eerste titel: «De markt van het pensioensparen stort ineen», kan enkel worden gewezen op de manifeste contractbreuk vanwege de overheid. Het betreft hier dezelfde overheid die aan de burger verwijt dat hij belastingontwijkende wegen zoekt terwijl de overheid zelf voorleeft dat afspraken en contracten helemaal niet moeten worden nageleefd. Vermist ik enkele maanden geleden reeds, bij de vorige begrotingsbesprekingen, het dossier pensioensparen het dossier levensverzekeringen uitvoerig behandelde, kan ik mij nu beperken tot de vaststelling dat deze Regering doof blijft voor alle signalen. Trouwens niet enkel voor financiële signalen, maar het zou me te ver voeren van het actuele onderwerp, indien ik daarop moest ingaan.

De tweede titel: «België is een land met fiscale overdruk», verwijst naar de tegenspraak tussen het belastingbegrip dat eenzelfde goed geen tweemaal mag worden belast enerzijds, en de heffingen, accijnzen en belastingen vanwege gemeenten, provincies, Gemeenschappen en Staat anderzijds. De vele heffingen onder dekking van het druk misbruikte alibi van milieuzorg spreken hier boekdelen. Opnieuw wil ik mij niet verdiepen in «detailspielereien» maar enkel wijzen op de selectieve doofheid van regeerders. Zij horen de dreigende Agalev-chantage die het regeringsvel moet redden, maar niet de boosheid van degenen die aan hun hoede zijn toevertrouwd: de volkeren die dit land bewonen.

De derde titel uit mijn inleiding: «Conjunctuur verzwakt», spreekt eigenlijk voor zich. Alle prognoses van de Regering, waarop de verschillende begrotingsbegeleidende programmawetten stoelen, blijken te optimistisch. De economische groei zal veel

kleiner zijn dan verwacht, en de werkloosheid zal sneller stijgen dan verwacht. De weekberichten van de Kredietbank zeggen dan ook onomwonden: «In elk geval wordt met de dag duidelijker dat zonder fundamentele ingrepen in de uitgavenmechanismen «belgië» de euro-begrotingsnorm nooit tegen 1996 zal kunnen halen.»

Omwille van de reeds meermaals aangeklaagde selectieve doofheid, herhaal ik «de uitgavenmechanismen». En het is zeker niet enkel één bank die wijst op de noodzaak deze mechanismen ingrijpend te wijzigen.

De belastingverhogingen zullen het besteedbaar inkomen van de volkeren verder verminderen. Tegelijk zal de klaarblijkelijke onwil tot ingrijpen in uitgavenmechanismen en miljardentransfers het vertrouwen van alvast één van die volkeren in de betrouwbaarheid van de overheid verder ondermijnen. Terwijl Vlamingen én Walen hun verbruiksgedrag zullen aanpassen aan de vrees dat meer en zwaardere belastingen automatisch zullen volgen, wat dan weer een negatief gevolg zal hebben op de producenten, die de werkverschaffingsmogelijkheden zullen zien verminderen. En opnieuw zal de werkloosheid toenemen!

Deze vicieuze cirkel zal niet worden doorbroken door een Regering die verplicht is te blijven zweren bij de «verworven rechten» van geprivilegieerde zuilvrienden. Deze vicieuze cirkel zal enkel worden doorbroken indien een eerlijke Regering — en ik ben ervan overtuigd dat dit mogelijk is — en volksbewuste politici — en ook die kunnen er zijn — kunnen vertrekken van het belang van onafhankelijke Staten voor de volkeren. Zolang echter de boedelscheiding niet mag worden besproken, niet kan worden besproken omwille van de reeds meermaals aangehaalde doofheid, zolang zal de wrevel toenemen. Zolang de boedelscheiding niet kan, niet mag, niet zal worden besproken mede door de schuldige medewerking van ex-nationalisten, zolang zal de wrevel blijven toenemen.

Hoofdverantwoordelijken hiervoor zullen niet de burgers zijn, niet de politici die de vingers op de wonde leggen, niet de geciteerde artikelschrijvers die alarm moeten slaan, maar enkel de weifelende overheid, gebonden door de onwil tot snoeien in de uitgaven onder druk van broodheren, die vaak alleen het eigen belang dienen.

Mijnheer de Voorzitter, om al deze redenen zal het Vlaams Blok uiteraard dit wetsontwerp niet goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Wij zetten deze bespreking voort vanmiddag om 14 uur 30.

Nous poursuivrons cette discussion cet après-midi à 14 heures 30.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(*De vergadering wordt gesloten om 12 h 45 m.*)

(*La séance est levée à 12 h 45 m.*)

